

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการสอนวิชาศิลปะศึกษาของครูศิลปะ ในโรงเรียนโสตศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. หลักการสอนศิลปะศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

Hallahan and Kauffman (1978 อ้างถึงใน ศรีนคร วิฑยะศิรินันท์, 2528) ได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษว่า เป็นการเรียนการสอนที่ได้ออกแบบไว้เป็นพิเศษ ซึ่งตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลของเด็กพิเศษแต่ละคน

Dunn (1973 อ้างถึงใน ศรีนคร วิฑยะศิรินันท์, 2528) ได้อธิบายความหมายของการศึกษาพิเศษ โดยกล่าวว่า บริการการศึกษาพิเศษนั้นประกอบด้วย การจัดใน 4 ด้านดังนี้คือ

1. นักการศึกษาที่ได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพมาเป็นพิเศษ ซึ่งรวมถึงครูที่ปรึกษา นักการศึกษาทางศึกษาศาสตร์และผู้บริหาร ซึ่งมีความสามารถพิเศษในการให้บริการแก่เด็กพิเศษประเภทหนึ่งหรือมากกว่านั้น นอกเหนือไปจากเด็กที่ครูในชั้นเรียนปกติสอนอยู่ทั่วไป บริการดังกล่าวอาจให้แก่เด็กพิเศษโดยตรง หรือทางอ้อมก็ได้

2. เนื้อหาหลักสูตรพิเศษ เด็กพิเศษจำนวนมาก ต้องการหลักสูตรที่แตกต่างจากเนื้อหาที่สอนกันในโรงเรียนปกติ เช่น การอ่านปากสำหรับเด็กหูหนวก อักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอด เป็นต้น

3. ระเบียบวิธีพิเศษ เด็กพิเศษบางคนจะเรียนได้ดีขึ้นเมื่อใช้วิธีการสอนบางอย่าง แม้ว่าเทคนิคการสอนเฉพาะที่สร้างและใช้ได้ผลจริงๆ จะยังมีไม่มากนัก เช่นการใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม สำหรับ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับรุนแรง เป็นต้น

4. อุปกรณ์การสอนพิเศษ ซึ่งรวมถึง เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าที่ออกแบบเป็นพิเศษสำหรับเด็กสมองเป็นอัมพาตที่ควบคุมกล้ามเนื้อไม่ได้ อักษรเบรลล์ และหนังสือที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ สำหรับผู้ที่มีความจำกัดในการมองเห็น อุปกรณ์การสอนที่เน้นหนักการสืบเสาะ สำหรับเด็กที่มีความเป็นเลิศ และอุปกรณ์การเรียนแบบโปรแกรม สำหรับเด็กปัญญาอ่อน ที่จำเป็นต้องปรับเนื้อหาการเรียนรู้อลงเป็นขั้นเล็กๆ มากกว่าปกติ

วาริ ธีระจิตร (2537) ได้อธิบายความหมายของการศึกษาพิเศษว่าหมายถึงการศึกษา ทั้งด้านการเรียนการสอน และบริการที่จัดให้แก่เด็กพิเศษที่มีความบกพร่อง ด้านต่างๆ ได้แก่เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มในส่วนที่ขาดไป คัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น

การศึกษาพิเศษ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2535 ได้ระบุว่า เป็นการศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ที่มีความสามารถ พิเศษมีปัญญาเลิศ ได้พัฒนาความถนัด และ อัจฉริยภาพของคนได้อย่างเต็มที่

ความหมายและลักษณะของเด็กพิเศษ

วาริ ธีระจิตร (2537) ให้ความหมายของเด็กพิเศษว่าหมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพ หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้ รุนแรงถึงขั้นกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

เด็กพิเศษจึงมีความต้องการ และจำเป็นที่จะต้องจัดบริการทางแพทย์ และการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้สามารถพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ไปในทางที่ดี ใกล้เคียงปกติได้เต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

เด็กพิเศษจะประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความผิดปกติเกิดขึ้น
2. ความผิดปกติต้องเบี่ยงเบนไปจากตัวแทนของกลุ่ม (Norm)
3. ความผิดปกติจะต้องเกิดภายในตัวเด็กเอง คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ อาจจะเกิดด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน
4. ความผิดปกติจะต้องอยู่ในระดับรุนแรง ถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาการ ความเจริญเติบโตด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้านที่ประกอบเป็นตัวเด็ก

การแบ่งประเภทเด็กพิการ ในด้านการศึกษาต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกาย และความจำกัดทางสติปัญญา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา เช่น หูหนวก ตาบอด บัญญาอ่อน เป็นอุปสรรคในการเรียนเพื่ออ่านออกเขียนได้ และเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ ในสภาพของระบบโรงเรียนทั่วไป

แบ่งออกได้ดังนี้คือ

1. มีความจำกัดทางสติปัญญา (Intellectual Limitation) แยกเป็น

1.1 กลุ่มเรียนช้า (Slow learner) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ หรือไอคิว (Intellectual Quotient - I.Q.) ระหว่าง 70 - 90

1.2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียน (Educable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อย (Mild Grade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 50 - 70

1.3 กลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ (Trainable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนขั้นปานกลาง (Moderate Grade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 35 - 49 คนประเภทนี้และมีระดับเกณฑ์เชาวน์ต่ำกว่านี้ ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์ และการให้การศึกษาต้องมีการจัดและการฝึกสอน โดยผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง

2. มีความจำกัดทางร่างกาย (Physical Limitation) แยกเป็น

2.1 กลุ่มบกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired) แบ่งได้เป็น

- ตาบอด (Blind)
- สายตาเห็นเลือนลาง (Low Vision)

2.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired)

- หูหนวก (Deaf)
- หูตึง (Hard of Hearing)

2.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด (Speech Impaired)

- พูดไม่ได้ (Aphasia)
- พูดผิดปกติ (Disorders of Speech)

2.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ (Crippled and Other Health Impaired) เช่น แขนขาด เป็นอัมพาตบังคับมือเขียนหนังสือไม่ได้ดี เป็นโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เป็นต้น

2.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม (Behavior Disorders)

- อารมณ์ไม่ปกติ (Emotional Disturbed)
- ผิดปกติทางสังคม (Socially Maladjusted) เช่น มีความประพฤติกเร ก้าวร้าว ชอบข่มเหง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้

นอกจากนั้นคนเดียวอาจมีความพิการหลายอย่าง เรียกว่าพิการซ้ำซ้อน (Multiple Handicap) เช่น เป็นทั้งหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เกิดขึ้นกับคนๆ เดียวกัน (วารี ธีระจิตร , 2537)

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ให้ความหมายว่า Exceptional children ในภาษาไทยใช้คำว่า “ เด็กนอกระดับ ” หมายถึงเด็กที่มีสภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ เด็กนอกระดับได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับระบบประสาท เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้ำซ้อน

ความหมายของเด็กพิเศษประเภทต่างๆ

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ได้ให้ ความหมายของเด็กพิเศษประเภทต่างๆ ดังนี้คือ

เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไป ซึ่งส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีปัญหาในการปรับตัว ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวได้เหมือนเด็กปกติ พฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงให้เห็นได้ตั้งแต่ในวัยเด็ก

เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา หมายถึง เด็กตาบอดหรือเด็กตาบอดบางส่วน แบ่งได้ ดังนี้คือ

1. เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่มีสายตาเหลืออยู่น้อยมาก หรือไม่มีเลย แม้จะได้รับการแก้ไขแล้ว จึงไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้ เป็นผู้มีสายตา ภายหลังการแก้ไข 20/200

2. เด็กตาบอดบางส่วน หมายถึง เด็กที่มีสายตาบกพร่องแต่ภายหลังจากการแก้ไขแล้ว สามารถมองเห็นได้บ้าง จึงสามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้บ้าง เป็นผู้มีสายตาภายหลังการแก้ไขอยู่ระหว่าง 20/70 และ 20/200

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โดยทั่วไปหมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติของ แขนขา และหรือลำตัว รวมไปถึงศีรษะแต่ไม่หมายถึงเด็กที่มีสายตาพิการ หรือสูญเสียการได้ยินแม้ว่าดวงตาและระบบการได้ยินเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายก็ตาม

นิยามทางการแพทย์ นิยามนี้ครอบคลุมเด็กพิการ 2 ประเภท คือ เด็กที่พิการทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ

เด็กพิการทางร่างกายมีสาเหตุมาจาก ความผิดปกติเกี่ยวกับกระดูกข้อต่อ และกล้ามเนื้อ ซึ่งรวมความพิการ 5 ประเภทต่อไปนี้คือ

1. เท้าใหญ่ หนา เท้าผิดปกติ
2. ความพิการที่เกิดจากโรคโปลิโอ วัณโรคกระดูก

3. ความพิการที่เกิดจากอัมพาตทางสมอง
4. แขน ขาด้าน
5. การหดตัวของอวัยวะบางส่วน ซึ่งอาจเกิดจากได้รับอุบัติเหตุ ไฟไหม้

หรือน้ำร้อนลวกอย่างสาหัส

เด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ หมายถึง เด็กที่ปัญหาทางสุขภาพอันเกิดจากเจ็บป่วย เรื้อรัง ทำให้เด็กไม่ได้รับการศึกษา ในลักษณะเดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติ หรือการเจ็บป่วย เป็นโรคบางชนิด ที่ต้องได้รับการรักษาจากแพทย์ติดต่อกัน เช่น โรคหัวใจ วัณโรคปอด โรคไขข้อ โรคไต โรคโสมพิเลีย (เลือดไหลไม่หยุด) โรคลมชัก พิษจากสารตะกั่ว โรคมะเร็งในเม็ดโลหิต โรคเบาหวาน เป็นต้น

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ไม่สามารถเรียนหนังสือได้เหมือนเช่นเด็กปกติทั่วไป และการที่เด็กไม่สามารถเรียน หนังสือได้นั้น มิได้มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบทางสติปัญญา การรับรู้และสุขภาพ หรือความ บกพร่องทางร่างกาย
2. ไม่สามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนด้วยกันหรือครูได้
3. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติอื่นๆในวัยเดียวกัน
4. มีความคับข้องใจ และมีความเก็บกดอารมณ์
5. แสดงอาการทางร่างกาย เช่นปวดศีรษะ ปวดตามส่วนต่างๆของร่างกาย

หรือมีความหวาดกลัว เมื่อมีปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาทางด้านการเรียน

เด็กอาจมีลักษณะข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อก็ได้ และปัญหาจะต้องเกิดขึ้นและ มีมาเป็น เวลานานแล้ว

เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับขบวนการ จิตวิทยา ความบกพร่องนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เด็กมีปัญหาคาดังกล่าว การฟัง การคิด การพูดคุยกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำ หรือการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมไปถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ การได้รับบาดเจ็บทางสมอง คิสเล็กเซีย และอะเพเซีย แต่ไม่รวม ไปถึงเด็กที่มีปัญหาอันเกิดจากความบกพร่องทางสายตา ทางการได้ยินและทางการเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางอารมณ์ และความเสียเปรียบทางสภาพแวดล้อม

เด็กปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความชำนาญพิเศษเฉพาะทาง หมายถึง เด็กที่อยู่ใน กลุ่ม 10 % ของผู้มีคะแนนสูงสุดที่ได้จากการทดสอบสติปัญญา (โดยใช้ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2 เป็นเกณฑ์ ในการตัดสิน) จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสังเกตพฤติกรรม เด็กเหล่านี้เป็นเด็ก เรียนเก่งมีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความสามารถในการด้านภาษา มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถด้านศิลปะ ดนตรี และการกีฬา เด็กอาจมีความสามารถเพียง

ด้านเดียวที่กล่าวมาแล้ว หรืออาจมี ความสามารถหลายๆ ด้านรวมกันก็ได้ เด็กเหล่านี้ควรได้รับการศึกษาในลักษณะและวิธีการที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เขาได้รับโอกาสที่จะพัฒนาขีดความสามารถให้ถึงขีดสูงสุด

แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ

วาริ ธิระจิตร (2537) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษว่าโดยทั่วไป ตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อ หรือหลักปรัชญาดังต่อไปนี้ คือ

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน ในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพ ทุกด้าน โดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษ ควรคำนึงถึง การอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติอย่างมี ประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้ จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กผู้นั้น มีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมคนปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษ ต้องปรับให้เหมาะสมกับเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็ก และให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่าแม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษ ควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจการแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

ดังนั้น หลักในการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญก็คือ การจัดสถานการณ์ในการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่ จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคน นักการศึกษาพิเศษ ได้มีการกระตุ้น ให้มีการจัดบริการการศึกษาพิเศษ ให้แก่เด็กพิเศษประเภทต่างๆ ในรูปแบบต่างๆกัน ของการจัดการศึกษาพิเศษ พอจะแบ่งได้กว้างๆ ดังนี้

1. โรงเรียนพิเศษแบบประจำ ให้บริการด้านการศึกษาอบรมและรักษาพยาบาลอยู่ด้วยกัน สำหรับเด็กพิการมากหรือรุนแรง
2. จัดโรงเรียนพิเศษแบบประจำและไปกลับ
3. จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติแบบไปกลับ โดยให้อยู่ในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา หรือไปร่วมกิจกรรมกับชั้นอื่นบางเวลา
4. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่จะออกไปเรียนซ่อมเสริมกับครูพิเศษ ในห้องเรียนพิเศษบางเวลา
5. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่จัดบริการสอนพิเศษ ใช้สื่อการเรียนการสอนพิเศษโดยครูประจำชั้นที่ได้รับการแนะนำ นิเทศ หรือช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครูพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญประจำท้องถิ่น
6. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่ครูประจำชั้นทุกคนผ่านการอบรม สามารถช่วยเหลือให้การศึกษาศึกษาพิเศษตามสมควร
7. จัดระบบบริหารและให้บริการพิเศษแบบอื่นๆ เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพ การแก้ไขข้อบกพร่องด้านต่างๆ เป็นต้น
8. บริการการศึกษาพิเศษตามบ้าน หรือตามเตียงที่มีผู้เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ในวัยที่ต้องศึกษาเล่าเรียน และต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดจากแพทย์ (วาริ ธีระจิตร, 2537)

Reynolds นักการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ได้เสนอวิธีการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษโดยอาศัยการจัดตามระดับของความรุนแรงของความผิดปกติ หรือความพิการนับจากระดับความพิการอย่างอ่อนๆ ซึ่งมีจำนวนเด็กมากขึ้นไป จนถึงระดับที่มีความรุนแรงมากซึ่งมีจำนวนเด็กน้อย เป็นวิธีที่ได้รับความนิยม และเป็นที่ยอมรับกันในวงการศึกษาศึกษาพิเศษ แบ่งออกเป็น 10 ระดับดังนี้คือ

ระดับ 1 ชั้นเรียนปกติ

ระดับนี้หมายถึงชั้นเรียนในโรงเรียนปกติทั่วไป ซึ่งอาจจะมีเด็กพิเศษเข้าไปปะปนอยู่ด้วย แต่ความผิดปกติของเด็กเหล่านี้ ไม่รุนแรงถึงขั้นที่จะกระเทือนต่อการเรียนของเด็ก และการสอนของครูตลอดจนการเรียนของเด็กคนอื่นๆ แม้จะกระทบกระเทือนอยู่บ้างครูก็สามารถแก้ปัญหาเองได้

ระดับ 2 ชั้นเรียนปกติและการให้คำปรึกษา

ระดับนี้ก็ยังคงเป็นชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่เด็กพิเศษที่เข้าไปเรียนอยู่นั้น มีความผิดปกติ หรือมีความพิการชัดแจ้งขึ้น อาจจะกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนการสอน ของครูจนบางครั้งครูประจำชั้นไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ภายในชั้นของตน จำเป็นต้องได้รับ คำแนะนำจากครูพิเศษที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทางนี้โดยเฉพาะเป็นครั้งคราว ซึ่งครูหรือวิทยากรที่มา ให้คำแนะนำนี้อาจจะทำงานอยู่ในสังกัด หรืออาจจะเชิญมาจากที่อื่นเป็นครั้งคราวก็ได้ เมื่อได้รับ คำแนะนำในการแก้ปัญหาแล้วครูก็นำไปปฏิบัติแก้ปัญหาเอง

ระดับ 3 ชั้นเรียนปกติและการสอนหรือการบำบัดพิเศษ

ระดับนี้ก็ยังคงเป็นชั้นเรียนปกติอยู่นั่นเอง แต่ความผิดปกติของเด็กที่เข้าไปปอนอยู่นั้นมี ความรุนแรงขึ้นอีกระดับหนึ่ง ซึ่งเด็กพิเศษหรือเด็กพิการเหล่านี้ จำเป็นจะต้องได้รับการช่วยเหลือ เพิ่มเติมเป็นพิเศษครั้งคราว เช่น เด็กหูตึงเรียนร่วมกับปกติ เด็กหูตึงไม่สามารถที่จะเรียนได้ทัน เด็กปกติ เพราะมีปัญหาทางด้านภาษา จำเป็นที่เราจะต้องส่งเด็ก หูตึงเหล่านี้ให้ครูพิเศษสอน ภาษาเพิ่มเติม จึงจะทำให้การเรียนดำเนินไปได้

ระดับที่ 4 ห้องเรียนปกติและห้องเรียนพิเศษ

ระดับนี้เด็กยังเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่มีบางวิชาที่ต้องไปเรียนในห้องเรียนซึ่งจัดแบบ การศึกษาพิเศษ ห้องเรียนทั้งสองนี้ จะจัดอยู่ภายในห้องเดียวกันหรือคนละห้องก็ได้ ห้องพิเศษ นี้หมายถึงห้องที่เอื้ออำนวยความสะดวก ในการเรียนของเด็กพิเศษมากกว่าในแง่ของเด็กปกติ เพราะ เด็กปกติย่อมเรียนได้ทุกสถานการณ์ แต่เด็กพิเศษจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษถึงจะ เรียนได้ และใช้ครูซึ่งได้รับการศึกษามาทางนี้โดยเฉพาะเป็นผู้ทำการสอน ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ พร้อมการจัดห้องเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว บางแห่งนิยมจัดไว้ต่างหากแยกจากห้อง เรียนปกติ

ระดับ 5 ห้องเรียนการศึกษาพิเศษไม่เต็มเวลา

เป็นห้องเรียนสำหรับเด็กการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ แต่สอนไม่เต็มวันหรือไม่เต็มตาม จำนวนชั่วโมงในสัปดาห์ (part - time) อาจจะรวมอยู่ในโรงเรียนสำหรับเด็กปกติ หรือโรงเรียน สำหรับการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ แต่สอนไม่เต็มวัน ทั้งนี้เพื่อการศึกษาของเด็กพิเศษเป็นเฉพาะราย เฉพาะกรณี หรือเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนไปเรียนร่วมกับชั้นเรียนพิเศษหรือชั้นเรียนปกติ อื่นๆ

ระดับ 6 ห้องเรียนการศึกษาพิเศษเต็มเวลา

ระดับนี้ เด็กที่เข้าเรียนในชั้นเป็นเด็กการศึกษาพิเศษล้วนๆ ครูก็ได้รับการศึกษา มาทางด้าน นี้โดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ชั้นเรียนเด็กหูตึงของโรงเรียนพญาไท เป็นต้น

ระดับ 7 โรงเรียนการศึกษาพิเศษแบบไป - กลับ

เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ เช่น โรงเรียนสอนเด็กหูหนวก โรงเรียนสอนเด็กตาบอด โรงเรียนสอนเด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น แต่จัดแบบเข้าไป - เย็นกลับเหมือนโรงเรียนปกติ แต่เด็กยังมีโอกาสอยู่ใกล้กับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่บ้าน

ระดับ 8 โรงเรียนการศึกษาพิเศษประจำ

นับเป็นระดับที่เด็กเข้ามาอยู่ประจำในโรงเรียน คลุกคลีอยู่เฉพาะกับเด็กพิการด้วยกัน การจัดระดับนี้ทำให้ครูได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเด็ก และรู้จักเด็กมากขึ้นเพื่อจะได้ช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ส่วนเสียอยู่ตรงที่เด็กมีโอกาสสัมพันธ์กับโลกภายนอกน้อยมาก เมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาออกไปมักจะพบปัญหาเรื่องการปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกไม่ค่อยได้ หรือไม่ดีเท่าที่ควร

ระดับ 9 โรงพยาบาลและโรงเรียน

การจัดระดับนี้หมายถึงระดับที่เด็กมีความผิดปกติ หรือความพิการรุนแรงถึงขั้นที่อยู่ใกล้ชิดกับแพทย์หรือพยาบาล และจำเป็นต้องได้รับการรักษาบำบัดอยู่เป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามเด็กยังมีความสามารถพอที่จะเรียนหนังสือได้ ทางโรงพยาบาลจึงจัดสอนหนังสือให้ควบคู่ไปกับการบำบัดทางแพทย์ด้วย

ระดับ 10 โรงพยาบาลหรือสถานบำบัด

การจัดระดับนี้ เป็นการจัดสำหรับเด็กที่มีความพิการรุนแรง ถึงขั้นไม่สามารถจะเรียนได้ ได้แต่รักษาหรือบำบัดทางแพทย์เท่านั้น ความจริงระดับนี้ไม่น่าจะจัดเข้าไว้ในข่ายของการศึกษาพิเศษ แต่เพราะว่าการบำบัดทางแพทย์นั้น บางครั้งต้องอาศัยการฝึกฝนประกอบด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการให้การศึกษาแบบหนึ่ง (การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน , 2520)

รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ในแง่ของการจัดการสามารถแบ่งออกได้

4 ประเภท มีดังนี้คือ

1. จัดในรูปของโรงเรียนพิเศษ สำหรับเด็กที่ต้องการพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้คือ โรงเรียนโสตศึกษาต่างๆ โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศรีสังวาลย์ โรงเรียนราชานุกูล และโรงเรียนราชาวุฒิกร เป็นต้น
2. จัดในรูปชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ มักเป็นโรงเรียนอนุบาลหรือประถมศึกษา เป็นการจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กเรียนช้า ในบางโรงเรียนอาจมีครูจากกระทรวงศึกษาธิการ ไปช่วยสอน
3. จัดในรูปโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เพื่อให้เด็กตาบอดเรียนร่วมกับ เด็กปกติ ให้เด็กหูหนวกเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อเด็กพิเศษเหล่านี้จะได้คลุกคลีกับเด็กปกติ

4. จัดในรูปแบบพิเศษไปสอนตามโรงเรียนต่างๆที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ โดยจัดทั้งในส่วน กรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค และตามโรงพยาบาลต่างๆ (สถานภาพการฝึกหัดครูการศึกษาพิเศษ)

การศึกษาพิเศษในประเทศไทยและต่างประเทศ

ในอดีตคนพิการในประเทศไทย ก็อยู่ในสภาพเดียวกับคนพิการในประเทศอื่นทั่วโลก ที่ถูกจำกัดสิทธิทางการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการได้รับยกเว้นจากการเข้าโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2475 ซึ่งต่อมานักการศึกษาพิเศษ ได้พยายามจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ซึ่งในระยะแรกจัดได้เพียง 4 ประเภท คือ เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กปัญญาอ่อน เด็กแขนขาร่างกายพิการ ตามลำดับ (วาริ ธีระจิตร ,2537)

สถานศึกษาสำหรับเด็กพิเศษแต่ละประเภท

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปรายชื่อโรงเรียนของการจัดการศึกษาพิเศษแต่ละประเภทไว้ดังนี้ คือ

การศึกษาของคนตาบอด กรมสามัญศึกษาดำเนินงานจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับ คนตาบอด ชั้น 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ
2. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ เชียงใหม่
3. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ สุราษฎร์ธานี

การศึกษาของคนหูหนวก กรมสามัญศึกษาจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับคนหูหนวกหูตึงชั้น 9 แห่ง คือ

1. โรงเรียนเศรษฐเสถียร
2. โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ
3. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี
4. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา
6. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก
7. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น

8. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
9. โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร เชียงใหม่

การศึกษาของเด็กปัญญาอ่อน กรมสามัญศึกษา กรมการแพทย์ และมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ดำเนินงาน มีโรงเรียน 6 แห่ง คือ

1. โรงเรียนราชานุกูล
2. โรงเรียนปัญญาวิมล
3. โรงเรียนกาวีละอนุกูล เชียงใหม่
4. โรงเรียนอุบลปัญญาญกุล จังหวัดอุบลราชธานี
5. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น
6. โรงเรียนชุมพรปัญญาญกุล จังหวัดชุมพร

การศึกษาของเด็กแขน ขา ลำตัว และร่างกายพิการ กรมสามัญศึกษาร่วมกับมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีโรงเรียน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีสังวาลย์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การศึกษาของเด็กเรียนช้า กรมสามัญศึกษาได้ร่วมดำเนินงานกับ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดชั้นพิเศษขึ้นสำหรับเด็กเรียนช้า ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนกลาง เช่น โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนคาราคาม เป็นต้น

การศึกษาของเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล กรมสามัญศึกษาได้จัดส่งครูไปสอนซ่อมเสริมในโรงพยาบาล เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนในขณะที่พักรักษาตัว เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลเด็ก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เป็นต้น (กองการศึกษาพิเศษ , 2535)

ปัญหาการศึกษาพิเศษของไทย

การศึกษาพิเศษของไทย แม้จะจัดมากกว่าครึ่งศตวรรษแล้วก็ตาม แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานเอกชนและบุคคลากรหลายๆฝ่าย ตลอดจนประชาชนทั่วไปต้องแสวงหาทางช่วยกันในการแก้ปัญหา ปัญหาที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่มีจำนวนไม่มาก มีโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งนับว่ามีจำนวนมากกว่าโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทอื่นๆ แต่การกระจายไปยังส่วนภูมิภาคต่างๆ ยังไม่เป็นธรรม เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวนประชากรมาก แต่มีโรงเรียนสำหรับให้บริการเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่รัฐดำเนินการเต็มรูปแบบจำนวนน้อย

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือในโรงเรียนเรียนร่วม ยังไม่ได้สัดส่วนเท่าที่ควร โดยรัฐกำหนดสัดส่วนครูต่อนักเรียนเป็น 1 : 8 ในความเป็นจริงครูจำนวนหนึ่งต้องทำงานบริหารและงานให้บริการแก่เด็ก นอกจากนี้เนื่องจากบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนประจำ ครูต้องมีภาระทำงานหนักทั้งกลางวันและ กลางคืน จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ในโรงเรียนเรียนร่วมส่วนใหญ่ไม่มีครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง ต้องใช้การฝึกอบรมครูระยะสั้น 30 - 45 วัน

3. ปัญหาด้านงบประมาณ ที่รัฐจัดเป็นค่าอาหาร คิดเป็นรายหัวละ 21 บาท ซึ่งไม่เพียงพอ จึงทำให้โรงเรียนต้องหางานสนับสนุนภายนอกเพิ่มเติม

4. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและผู้ปกครอง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี อันเป็นอุปสรรคต่อการให้การศึกษาของบุตร - ธิดา

5. ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นับเป็นปัญหาหนึ่งที่จำกัดโอกาสทางการศึกษาระดับสูงของเด็กเป็นอย่างมาก แต่เป็นที่น่ายินดีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมองเห็นความสำคัญของการศึกษาในระดับสูงของผู้พิการประเภทต่างๆ จึงได้ทรงจัดตั้งวิทยาลัยราชสุดาขึ้น เพื่อรับผู้พิการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการเฉพาะ

6. ปัญหาด้านการฝึกหัดครูการศึกษาพิเศษ สถาบันแรกที่ผลิตครูการศึกษาพิเศษคือ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ต่อมามีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล

7. ปัญหาเกี่ยวกับแนวคิดด้านการศึกษาพิเศษ แนวแรกเน้นการจัดการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนพิเศษโดยเฉพาะ แนวคิดที่สองคือการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ซึ่งกำลังได้รับความสนใจและปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

8. ปัญหาเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นและการฟื้นฟูพัฒนาการก่อนวัยเรียน ในประเทศไทยยังขาดสถาบัน หน่วยงาน สถานที่ที่จะรับผิดชอบการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษระดับก่อนวัยเรียน (สมพงษ์ สิงหะพล , 2536)

การศึกษาพิเศษในต่างประเทศ

การศึกษาพิเศษในต่างประเทศก้าวหน้าไปมาก และเริ่มต้นมานานหลายปีแล้ว ประเทศที่จัดการศึกษาพิเศษได้ดีและทันสมัยมีหลายประเทศ แต่จะกล่าวถึงประเทศที่สำคัญ ๆ เท่านั้น แนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษของประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาการศึกษาพิเศษที่คล้าย ๆ กัน จึงขอกกล่าวถึงเฉพาะการศึกษาพิเศษในประเทศต่าง ๆ ดังนี้คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย สวีเดน นอร์เวย์ และเดนมาร์ก

การศึกษาพิเศษในสหรัฐอเมริกา

ความหมายของการศึกษาพิเศษ การศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนการสอนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องความต้องการของเด็กพิเศษ การเรียนการสอนนี้นอกจากการเรียนในชั้นแล้ว ยังรวมไปถึงการพลศึกษา การสอนที่บ้าน การสอนตามเตียงและตามสถานพยาบาลอื่น ๆ เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กปัญญาอ่อน เด็กหูตึง เด็กหูหนวก เด็กมีปัญหาด้านการพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความประวนแปรทางอารมณ์ เด็กพิการทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่ด้อยความสามารถทางการเรียน เด็กปัญญาเลิศ

โครงสร้างของการจัดการศึกษาพิเศษ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ ประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ 50 รัฐ อำนาจทางการศึกษาดอกอยู่ในมือของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น รัฐแต่ละรัฐมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษา รวมทั้งการศึกษาพิเศษให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน หน่วยงานกลางที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษคือ ทบวงการศึกษาสำหรับเด็กพิการ สำนักงานการศึกษาสหรัฐอเมริกา กระทรวงสาธารณสุข การศึกษาและสวัสดิภาพของรัฐบาลกลาง

การศึกษาพิเศษในสหรัฐอเมริกา ในระยะแรก รัฐบาลสหรัฐได้ให้ความสนใจในการศึกษาพิเศษเมื่อประมาณ 160 ปีมาแล้ว โดยก่อตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกเป็นแห่งแรกขึ้นในรัฐเคนตักกี ในปี ค.ศ. 1823 และต่อมาในปี ค.ศ. 1827 รัฐโอไฮโอก็ตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกขึ้นอีกเป็นแห่งที่สอง ในปี 1832 รัฐก็ได้ตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดขึ้นในเมืองบอสตันและนิวยอร์ก จากนั้นการศึกษาพิเศษก็เริ่มขยายตัวออกไปเรื่อย ๆ และให้บริการแก่เด็กพิเศษหลายประเภทยิ่งขึ้น โดยตั้งโรงเรียนสอนคนปัญญาอ่อนขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1896 ที่โรดไออร์แลนด์ และโรงเรียนสำหรับคนร่างกายพิการขึ้นที่ชิคาโกในปีเดียวกัน

กฎหมายการศึกษาพิเศษ รัฐไม่สามารถจัดการศึกษาพิเศษได้เลย ถ้าปราศจากกฎหมาย ดังนั้นสิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือ ตรากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและประกาศใช้กฎหมายนั้น

สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐบาลกลาง เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษแล้วประมาณ 200 ฉบับ โดยฉบับแรกประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1827 เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กหูหนวกในรัฐเคนตักกี และฉบับล่าสุดที่มีความสำคัญที่สุดคือ กฎหมาย P.L 94-142 ซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1975 ระบุว่ารัฐต้องจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กพิการทุกประเภท และทุกคน ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 25 ปี จึงเป็นหลักประกันว่าเด็กพิเศษทุกคนในสหรัฐจะต้องได้รับการศึกษาอย่างดีและเท่าเทียมกับเด็กปกติ

แนวการจัดการศึกษาพิเศษ แนวการจัดการศึกษาพิเศษในสหรัฐเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาพิเศษ กล่าวคือ รัฐบาลพยายามจัดให้เด็กพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุด เว้นแต่ว่าเด็กพิเศษเหล่านั้นไม่สามารถจะเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ จึงจัดให้เรียนในโรงเรียนพิเศษ แนวการจัดการศึกษาพิเศษในสหรัฐเป็นดังนี้

รัฐบาลกลางได้ให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่รัฐ และร่วมมือกับรัฐต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาพิเศษในทุกระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย และสถาบันฝึกอาชีพต่าง ๆ ทั้งยังให้การศึกษแก่เด็กยากจน เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนในระหว่างปี และเด็กที่มีปัญหาอื่น ๆ

บริการสำหรับคนพิการ รัฐนอกจากจะจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการทุกคนแล้ว ยังต้องจัดบริการและให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ อีกเช่น

1. วัสดุและอุปกรณ์การศึกษา มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ผลิตวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สิ่งพิมพ์ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่เด็กพิการ หน่วยงานนี้คือ ศูนย์ผลิต

วัสดุและอุปกรณ์การศึกษาแห่งชาติ ศูนย์นี้ยังผลิตสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เพื่อการศึกษาของเด็กพิการทั่วประเทศ

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สังคม การศึกษาและอาชีพสำหรับคนพิการ

3. การศึกษาในระดับสูง สนับสนุนคนพิการให้เรียนต่อในระดับสูง ให้โอกาสแก่คนพิการได้เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยอย่างเท่าเทียมกับคนปกติ และมีสถาบันชั้นสูงสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ เช่น วิทยาลัยกลล่อเด็ก ที่ให้การศึกษาสำหรับคนหูหนวกโดยเฉพาะ ให้มีโอกาสเรียนถึงขั้นปริญญาเอก สถาบันเทคนิคแห่งชาติ สำหรับคนหูหนวก ให้การศึกษาสำหรับคนหูหนวกในทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะ

4. การทำงาน คนพิการในสหรัฐ มีโอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เท่าเทียมกับคนปกติ นอกจากนี้แล้ว อาคาร สิ่งปลูกสร้างและสถานที่ให้บริการแก่คนปกติจะต้องมีส่วนที่ก่อสร้างเพิ่มเติมเป็นพิเศษที่ให้คนพิการสามารถใช้บริการนั้นได้ด้วย

การศึกษาพิเศษในสหรัฐอเมริกาก้าวหน้าไปมาก รัฐทุกรัฐถือเป็นนโยบายที่จะต้องให้การศึกษ แก่เด็กพิเศษทุกคน และทุกรัฐมีโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จึงกล่าวได้ว่าเด็กพิเศษทุกคนทุกประเภทในสหรัฐ มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ได้เท่าเทียมกับเด็กปกติ และมีโอกาสทำงานตลอดจนสิทธิทางกฎหมายอื่น ๆ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคนปกติอีกด้วย (ผดุง อารยะวิญญู, 2523)

การจัดการศึกษาพิเศษในอังกฤษ

ความเป็นมา ประเทศอังกฤษได้ให้ความสนใจ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษ เป็นเวลานานแล้ว และได้ให้บริการทางการศึกษาและการช่วยเหลือ เด็กพิเศษเป็นเวลานาน กว่า 200 ปีแล้ว แทบจะเรียกได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษของอังกฤษเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาพิเศษแก่ประเทศต่าง ๆ

เดิมทีเดียวรัฐมิได้ให้ความสนใจใน การจัดการศึกษาพิเศษมากนัก มีเอกชนและมูลนิธิ องค์การทางศาสนา และองค์การการกุศลต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่องนี้ โดยเริ่มจัดการศึกษา สำหรับเด็กหูหนวกและเด็กตาบอดขึ้นก่อน รัฐบาลเริ่มให้ความสนใจและมีบทบาทในทางการศึกษาพิเศษ เมื่อปลายศตวรรษที่ 19 นี้เอง โดยได้เริ่มวางแผนการศึกษาพิเศษในปี ค.ศ. 1899 ที่จะจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย เด็กปัญญาอ่อนและเด็กที่เจ็บป่วยเป็นโรคลมชัก แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการตามที่วางแผนไว้ได้ เนื่องจากประสบกับอุปสรรคมากมาย จนกระทั่งปี ค.ศ. 1914 จึงสามารถจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนได้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1918 ก็ได้

จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 2 ประเภทคือ เด็กร่างกายพิการและเด็กที่เจ็บป่วยเป็นโรคลมชัก นับว่ารัฐบาลอังกฤษสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ หลังจากนั้นการศึกษาพิเศษก็ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และรัฐก็ได้ขยายการศึกษามากขึ้น

ต่อมาในปี ค.ศ. 1945 รัฐบาลอังกฤษก็ได้จัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 5 ประเภทคือเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัว เด็กที่เป็นโรคเบาหวาน เด็กที่มีปัญหาในการพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา

ปัจจุบันนี้การศึกษาพิเศษของอังกฤษก้าวหน้าไปมาก สามารถจัดการศึกษาพิเศษได้เกือบทุกประเภท และที่ก้าวหน้าไปมากก็คือ การฝึกหัดครูเพื่อสอนเด็กพิเศษ ปัจจุบันมีโปรแกรมการฝึกหัดครูทั้งในระดับปริญญา และต่ำกว่าปริญญามากกว่า 40 โปรแกรม ตามสถาบันการศึกษาชั้นสูงต่าง ๆ

การที่ประเทศอังกฤษสามารถจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างกว้างขวางนั้น ก็เพราะมีกฎหมายการศึกษาพิเศษ ในหมวดที่ว่าด้วยการศึกษาพิเศษ กฎหมายการศึกษาที่อังกฤษใช้อยู่ปัจจุบันนี้คือพระราชบัญญัติการศึกษาปี ค.ศ. 1944 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษด้วย นอกจากนี้ก็มีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษอีก จะเลือกกล่าวถึงเฉพาะบทที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษดังนี้

มาตรา 8 วรรค 2 ค กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนท้องถิ่น ในการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษ หรือการศึกษาพิเศษที่จำเป็น สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางกายหรือทางจิตใจ

มาตรา 8 วรรค 2 ง สั่งการให้เจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนท้องถิ่น จัดสร้างหอพักสำหรับเด็กในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

มาตรา 9 วรรค 5 ให้เรียกโรงเรียนที่จัดบริการพิเศษ และให้การบำบัดแก่เด็กว่าโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

มาตรา 33 วรรค 1 กำหนดประเภทของเด็กพิเศษ

มาตรา 33 วรรค 2 ให้เด็กที่พิการมากเรียนในโรงเรียนพิเศษ และเด็กที่พิการไม่มากเรียนในโรงเรียนอื่น และเด็กต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

มาตรา 33 วรรค 3 โรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษ ไม่จำเป็นต้องแยกออกมาต่างหาก

มาตรา 33 วรรค 4 ให้มีการสอนศาสนาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

มาตรา 34 วรรค 1 สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนท้องถิ่น จัดบริการทางการศึกษาพิเศษแก่เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 2 ขวบขึ้นไป ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นของตน

มาตรา 34 วรรค 2, 3 และ 4 กำหนดสิทธิของผู้ปกครองในการกำหนดเกณฑ์ตัดสินความพิการของเด็ก

มาตรา 34 วรรค 5 กำหนดหลักเกณฑ์ในการตัดสินความพิการของเด็ก ว่าเด็กที่มีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะเรียกว่าเด็กพิการ และเมื่อไรไม่เรียก

มาตรา 38 วรรค 1 กำหนดอายุของเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ สำหรับการศึกษพิเศษ

มาตรา 38 วรรค 2 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าโรงเรียน และการรับกลับบ้าน สำหรับเด็กในโรงเรียนพิเศษ

มาตรา 38 วรรค 3 กำหนดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการรับเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ

มาตรา 56 ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่การศึกษาระดับท้องถิ่น ในการให้การศึกษาแก่เด็กนอกเหนือไปจากที่สอนในโรงเรียน

มาตรา 57 กำหนดขั้นตอนที่จะใช้กับ “เด็กซึ่งไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาของเด็กปกติได้”

จากกฎหมายฉบับนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประเภทต่างๆ ของเด็กพิเศษดังนี้ เด็กพิเศษได้แก่ เด็กตาบอด เด็กตาบอดบางส่วน เด็กหูหนวก เด็กหูตึง เด็กเรียนช้า (Educationally subnormal) เด็กที่เป็นโรคลมชัก เด็กที่มีปัญหาในการปรับตัว เด็กร่างกายพิการ เด็กที่มีปัญหาทางการพูด และเด็กที่มีความบกพร่องอื่นๆ อันทำให้ไม่สามารถเรียนในโปรแกรมเดียวกับเด็กปกติได้

การจัดการศึกษาพิเศษ จากคำจำกัดความของคำว่าเด็กพิเศษของอังกฤษนั้น จะเห็นได้ว่าอังกฤษไม่รวมไปถึงเด็กปัญญาเลิศเหมือนอเมริกา ดังนั้นการจัดการศึกษาพิเศษของอังกฤษจึงไม่รวมไปถึงการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ

รูปแบบของการจัดการศึกษาพิเศษในอังกฤษนั้น คล้ายกับการจัดการศึกษาพิเศษในอเมริกา ยกเว้นเด็กบางประเภทเท่านั้น ที่มีรูปแบบที่แตกต่างออกไป การจัดการศึกษาพิเศษของอังกฤษโดยทั่วไปแล้ว มีลักษณะดังนี้

ให้เด็กพิเศษ

- เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติ โดยไม่ต้องรับความช่วยเหลือพิเศษ
- เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติ และได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมที่จำเป็น
- เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติ และ resource room
- เรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา และเรียนในชั้นพิเศษบางเวลา
- เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ
- เรียนในโรงเรียนพิเศษประเภทไปเช้า - เย็นกลับ
- เรียนในโรงเรียนพิเศษประเภทกินนอน

เด็กที่จะต้องได้รับการศึกษาพิเศษในอังกฤษ มี 13 ประเภทดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เด็กหูหนวก (Deaf)
2. เด็กหูตึง (Partially hearing)
3. เด็กตาบอด (Blind)
4. เด็กตาบอดบางส่วน (Partially sighted)
5. เด็กร่างกายพิการ (Physically handicapped)
6. เด็กอ่อนแอ (Delicate)
7. เด็กปรับตัวไม่ได้ (Maladjusted)
8. เด็กเรียนช้า (Educationally subnormal)
9. เด็กที่เป็น โรคลมชัก (Epileptic)
10. เด็กที่มีปัญหาทางการพูด (Speech defect)
11. เด็กพิการซ้ำซ้อน (Multiple handicap)
12. เด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล (Patient in hospital)
13. เด็กปัญญาอ่อน (Mentally retarded)

(ผดุง อารยะวิญญู , 2523)

การศึกษาพิเศษในออสเตรเลีย

ระบบการศึกษาของออสเตรเลีย ระบบการศึกษาของออสเตรเลียนคล้ายคลึงกับระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ โดยตรง โดยมีรัฐบาลกลางให้ความสนับสนุนทางการเงินเพิ่มเติม การศึกษาภาคบังคับของออสเตรเลียมี 9 ปี เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุ 6 ขวบ และอยู่ในโรงเรียนไปจนถึงอายุ 15 ปี เด็กส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนรัฐบาล มีเพียงประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่เรียนในโรงเรียนราษฎร์

ความหมายของการศึกษาพิเศษ ในออสเตรเลีย คำว่า “ การศึกษาพิเศษ “ นั้น เป็นการศึกษาสำหรับคนพิการทุกประเภท ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนพิเศษ ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ เด็กที่เรียนในโรงพยาบาลและเรียนที่บ้าน และยังรวมไปถึงการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ เด็กมาจากครอบครัวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลีย และเด็กชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของออสเตรเลียด้วย

การศึกษาพิเศษในระยะแรก การศึกษาพิเศษในออสเตรเลีย เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 120 ปีมาแล้ว โดยองค์การกุศลเอกชน เป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกขึ้น ในนครซิดนีย์ในปี ค.ศ. 1860 โรงเรียนสอนคนตาบอดในปี ค.ศ. 1866ที่นครเมลเบิร์น โรงเรียนสำหรับเด็กร่างกายพิการที่วิกตอเรีย

ในปี ค.ศ. 1927 โรงเรียนที่ตั้งขึ้นส่วนมากเป็นโรงเรียนพิเศษ ประเภทโรงเรียนประจำ และ
 ดำเนินการโดยองค์การกุศล และต่อมาได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการประเภทอื่น ๆ จนเกือบครบ
 ทุกประเภท

นโยบายในการจัดการศึกษาพิเศษ นโยบายระดับชาติในการจัดการศึกษาพิเศษ ของ
 ออสเตรเลียมีดังนี้

1. จัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน ทุกประเภทในออสเตรเลีย
2. จัดให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โดยให้เด็กได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมเมื่อจำเป็น
3. รัฐจะจัดการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ โดยการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษ ชั้นพิเศษ หรือ
 การเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเน้นการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยหวังว่าถ้าโครงการเรียนร่วม
 ประสบผลสำเร็จ จำนวนเด็กที่เรียนในโรงเรียนพิเศษก็จะลดลง

จะเห็นว่านโยบายสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษในออสเตรเลียคือ การเรียนร่วมกับเด็ก
 ปกติ (Intergration) ดังนั้นรัฐบาลออสเตรเลียจึงกำหนดนโยบายโดยละเอียดเกี่ยวกับการเรียนร่วมไว้
 ดังนี้

1. ในสังคมนั้น คนพิการต้องดำเนินชีวิตร่วมกับคนปกติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การให้เด็ก
 พิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ จึงเป็นการเตรียมเด็กให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขในอนาคต ดังนั้น
 จึงจำเป็นต้องจัดให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติก่อน ยกเว้นเฉพาะรายที่จำเป็น ในกรณีที่เด็ก
 ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ จึงจัดให้เรียนในโรงเรียนพิเศษ
2. การเรียนร่วมนั้น ควรมีการเตรียมเด็กล่วงหน้า ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบทางการ
 ศึกษา ต้องเตรียมเด็กในเรื่องนี้ และช่วยเด็กให้สามารถปรับตัวได้
3. การเรียนร่วมควรเริ่มโดยเร็วที่สุด ไม่ควรรอจนกระทั่งเด็กมีอายุถึงเกณฑ์บังคับแล้ว
 ควรรีบดำเนินการตั้งแต่วัยก่อนวัยเรียน และควรเน้นเกี่ยวกับความสามารถของเด็ก ความสำเร็จ
 ของเด็ก เพราะจะนำไปสู่การยอมรับตนเองของเด็ก
4. จัดตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น เพื่อรับเด็กพิเศษและขยายบริการที่มีอยู่
 แล้วให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก
5. ถ้าเด็กไม่สามารถเรียนร่วมในชั้นปกติได้ จึงจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติให้ และ
 จัดบริการด้านอื่นเพิ่มเติมให้ การจัดให้เด็กเรียนในโรงเรียนพิเศษ ควรคำนึงถึงเป็นประการสุดท้าย
6. เด็กพิเศษบางคนที่ไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ ก็ต้องจัดให้เรียนที่บ้าน และ
 ทางโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่รับผิดชอบ ต้องให้การศึกษแก่เด็กเหล่านี้โดยไปสอนที่บ้าน

การศึกษาพิเศษในออสเตรเลียในปัจจุบัน

รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความสนใจอย่างจริงจังกับการศึกษาพิเศษเมื่อประมาณ 50 กว่าปีมาแล้ว ก่อนหน้านี้องค์การกุศลเป็นผู้ดำเนินการ ปัจจุบันนี้การศึกษาพิเศษใน ออสเตรเลียก้าวหน้าไปมาก รัฐบาลสามารถจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กพิเศษได้เกือบทุกประเภท ในทุกรัฐ และได้เน้นการเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นพิเศษ ซึ่งการเรียนร่วมนี้ ได้ดำเนินมาเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โดยเฉพาะการเรียนของเด็กพิเศษต่อไปนี้

1. เด็กที่มีพัฒนาการช้า
2. เด็กเรียนช้าและเด็กปัญญาอ่อน
3. เด็กที่ด้อยความสามารถทางการเรียน
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
7. เด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล
8. เด็กฉลาด (เด็กปัญญาเลิศ)
9. เด็กพื้นเมือง
10. เด็กจากครอบครัวผู้อพยพ

ในปี ค.ศ. 1962 ได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกระทรวงศึกษาธิการออสเตรเลีย องค์กรกุศล สมาคมครู มหาวิทยาลัย และหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีกหลายหน่วยงาน คณะกรรมการระดับชาติชุดนี้ มีบทบาทในการจัดการศึกษาพิเศษในออสเตรเลียมาก โดยเร่งให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา ได้ให้ความสนใจการศึกษาพิเศษให้มาก เร่งและร่วมมือจัดการศึกษาพิเศษให้เพียงพอกับประชากรของประเทศ ให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการในการจัดการศึกษาพิเศษ โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาพิเศษดังนี้

1. จัดการศึกษาพิเศษในระดับก่อนวัยเรียน
2. จัดการศึกษาพิเศษในระดับประถมและมัธยม
3. จัดฝึกอาชีพให้กับเด็กพิเศษ
4. จัดการฝึกหัดครูสำหรับเด็กพิเศษ

จุดเด่นประการหนึ่งสำหรับการศึกษาพิเศษในออสเตรเลีย ก็คือการศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก ในวัยก่อนวัยเรียนหรือการศึกษาพิเศษในระดับอนุบาล เนื่องจากการศึกษาพิเศษในประเทศนี้เน้น การเรียนร่วม จึงต้องมีการเตรียมการเพื่อจะช่วยให้การเรียนร่วมได้ผลเต็มที่

รัฐบาลได้ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะให้มีการก่อตั้งศูนย์เลี้ยงเด็ก (Day Care Center บาง รัฐเรียก Child Center หรือ Children Center) ขึ้นทั่วประเทศ เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดู และการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและ ปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับเด็กพิการ และเพื่อการวิจัยในด้านนี้ด้วย ตลอดจนเพื่อให้การศึกษาเบื้องต้นแก่เด็ก ศูนย์นี้รับให้บริการแก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึง วัยเรียน (อายุ 4 - 6 ขวบ แล้วแต่รัฐ) โดยหวังว่าเด็กพิการควรได้รับบริการจากศูนย์นี้อย่างน้อย ที่สุดเป็นเวลา 1 ปี ก่อนจะเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาภาคบังคับต่อไป เด็กพิเศษในออสเตรเลียจึง ได้รับการ “เตรียมพร้อม” อย่างเต็มที่และอย่างถูกต้อง ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาร่วมกับเด็กปกติ ในชั้นสูงขึ้นไป (ผดุง อารยะวิญญู, 2523)

การศึกษาพิเศษในสวีเดน

ระบบการศึกษาของสวีเดน ในประเทศสวีเดน การจัดการศึกษาของประเทศขึ้นอยู่กับ สภาการศึกษาแห่งชาติ (National Board of Education) ซึ่งดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกับองค์ การศึกษาส่วนท้องถิ่น กฎหมายการศึกษาที่สวีเดนใช้อยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับ ค.ศ. 1962 ซึ่งกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้ 9 ปี เด็กต้องเข้าโรงเรียนเมื่อมีอายุได้ 7 ปี และต้องอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่งอายุ 16 ปี การศึกษาภาคบังคับนี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต้น 3 ปี ระดับกลาง 3 ปี และระดับปลาย 3 ปี หลังจากจบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีนี้แล้ว เด็กก็สามารถเรียนต่อในชั้นสูงได้แต่ไม่เป็นการบังคับ การบริหารโรงเรียนเป็นความ รับผิดชอบของเขตแต่ละเขต ตามปกติแล้วแต่ละเขตจะมีโรงเรียนอย่างน้อย 1 โรง ซึ่งมีชั้นเรียน ครบ 9 ชั้นตามการศึกษาภาคบังคับ แต่ละเขตมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า ในโรงเรียนแต่ละเขต จะมีชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิเศษด้วย และมีครูใหญ่ฝ่ายการศึกษาพิเศษเป็นผู้ดำเนินการ

การศึกษาพิเศษ คำว่าการศึกษาพิเศษในสวีเดนหมายถึง การศึกษาที่จัดให้สำหรับเด็ก พิเศษโดยให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ อาจจะเป็นการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ หรือ ให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติ การจัดการศึกษาพิเศษเป็นความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น โดยมีสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารโดยตรง

สำหรับเด็กที่มีความพิการมาก จนเป็นอุปสรรคในการเรียนร่วมกับเด็กปกตินั้น ถูกจัดให้ อยู่ในโรงเรียนพิเศษโดยเฉพาะ แต่เด็กประเภทนี้มีจำนวนลดลงมาก เพราะทางการมีนโยบายที่

จะให้เด็กพิเศษ ได้เรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติ มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นโยบายทางด้านการศึกษาพิเศษที่สำคัญ ของสภาการศึกษาแห่งชาติสวีเดนก็คือ การเรียนร่วมกับเด็กปกติ การปรับปรุงสภาพการเรียนให้เหมาะสม การสอนเป็นรายบุคคล และการยืดหยุ่นตามความต้องการของเด็กพิเศษ โดยมุ่งจะจัดการศึกษาพิเศษให้ยืดหยุ่นมากที่สุด โดยให้ผู้ปกครองและเด็กพิเศษสามารถเลือกเรียนได้ว่าจะเรียนกับเด็กปกติ เรียนในชั้นปกติ หรือเรียนในโรงเรียนพิเศษ และสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้พยายามทุกวิถีทาง ในอันจะหาทางและวิธีการที่ดีที่สุด ในการให้การศึกษาแก่เด็กพิเศษ ดังนั้น แนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษจึงเป็นไปในลักษณะเช่นนี้

การกระจายอำนาจการศึกษา ทางรัฐบาลสวีเดน พยายามกระจายอำนาจการศึกษาออกไปสู่ท้องถิ่นให้มาก จึงได้จัดตั้งเขตการศึกษาทั้งหมด 7 เขตทั่วประเทศ ทำหน้าที่จัดการศึกษาในเขตของตน โดยได้รับความร่วมมือจากสภาการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนและจัดตั้งชั้นพิเศษขึ้นในโรงเรียนปกติ จัดให้มีบริการรักษา และบำบัดทางการแพทย์ขึ้นในทุกเขตการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากทางโรงพยาบาลในท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์พิเศษขึ้นในทุกเขตการศึกษา เพื่อให้การบำบัดทางด้านกายภาพ ด้านอาชีพ และด้านการศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติคอยควบคุมดูแลการทำงาน และให้ความช่วยเหลือสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง เมื่อสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่นจะเริ่มโครงการใด ต้องเสนอแผนและโครงการไปยังสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่ออนุมัติ

มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองของเด็กพิเศษขึ้นในทุกเขตการศึกษา ต่อมาสมาคมผู้ปกครองนี้มีบทบาทมาก เพราะเป็นผู้ให้คำปรึกษา และเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นนั้น ๆ (ผดุง อารยะวิญญู, 2523)

การศึกษาพิเศษในนอร์เว

แนวการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ลักษณะของการศึกษาพิเศษในนอร์เว แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. โรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษจัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดยรัฐ (ส่วนกลาง)
2. การเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ดำเนินการโดยสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่น
3. ศูนย์บริการทางการแพทย์และสังคม จัดตั้งขึ้นโดยรัฐ สำหรับเด็กที่มีความพิการ

มาก และสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษาในปัจจุบัน การจัดการศึกษาพิเศษในนอร์เว กำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลง โดยทางการมีนโยบายที่จะให้เด็กพิเศษ ได้เข้าเรียนในโรงเรียนในท้องถิ่นของตน เพราะนอร์เวย์มีลักษณะภูมิประเทศที่เต็มไปด้วยภูเขา ไม่สะดวกแก่การคมนาคม

บทบาทของสภาการศึกษาส่วนท้องถิ่น

ทางการนอร์เวต้องการกระจายอำนาจการศึกษา ไปสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด ดังนั้นจึงให้เทศบาลทุกแห่ง มีหน้าที่จัดการศึกษาพิเศษให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยจัดชั้นพิเศษขึ้นในโรงเรียนปกติ หรือให้เด็กเรียนร่วมกับเด็กปกติ ส่วนโรงเรียนการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะนั้น รัฐ (ส่วนกลาง) เป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการเอง ซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษ 4 ประเภทคือ เด็กหูหนวก เด็กตาบอด เด็กปัญญาอ่อน และเด็กที่มีปัญหาทางสังคม โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนประจำ ทางการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์จำเป็นให้ทั้งหมด ทางรัฐบาลกำลังลดจำนวนโรงเรียนประเภทนี้ลงให้เหลือน้อยที่สุด โดยการส่งเด็กไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ

เพื่อให้การจัดการศึกษาพิเศษดำเนินไปด้วยความสะดวก จึงจัดให้มีสภาการศึกษาพิเศษ ส่วนท้องถิ่นขึ้นในทุกเขตเทศบาล มีความรับผิดชอบในการวางแผน และจัดโครงการการศึกษาพิเศษ โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการแพทย์ สังคมสงเคราะห์ และการศึกษาจากท้องถิ่นนั้น ๆ เทศบาลแต่ละแห่ง อาจจะจัดตั้งโครงการการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นของตนเอง แต่ถ้ามีผู้รับบริการไม่มากพอ ก็อาจจะรวมกับเทศบาลอื่นก็ได้ ถ้ามีความจำเป็นต้องจัดตั้งโรงเรียนพิเศษขึ้นมาให้จัดเป็นโรงเรียนประเภทไป-กลับ เพราะส่วนกลางดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรียนประจำอยู่แล้ว

ศูนย์การแนะแนวส่วนท้องถิ่น (Local Guidance Centers) สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษในนอร์เว ก็คือ การจัดศูนย์การแนะแนวการศึกษาพิเศษขึ้นในท้องถิ่น ศูนย์นี้ไม่จำเป็นต้องตั้งขึ้นในทุกเขตเทศบาล แต่อาจจะตั้งขึ้นหนึ่งศูนย์สำหรับหลายเทศบาลก็ได้ เขตความรับผิดชอบของแต่ละศูนย์ ไม่ได้กำหนดโดยระยะทางว่าจะรับผิดชอบในพื้นที่เท่าใด แต่เขตรับผิดชอบนี้กำหนดโดยเวลาที่ ศูนย์แต่ละศูนย์มีความรับผิดชอบ ที่จะให้บริการในรัศมีของการเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 1 ชั่วโมง ศูนย์นี้จึงให้บริการในท้องที่หลายเขตเทศบาล แต่ละศูนย์มีผู้อำนวยการโดยเฉพาะ อันได้แก่ นักจิตวิทยา นักจิตวิทยาการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตบำบัด นักแก้ไขการพูด ครูแนะแนวอีก 3-5 คนและครูอนุบาลอีก 1 คนเป็นอย่างน้อย บุคลากรเหล่านี้จะไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำแก่ครูในโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษ ให้การบำบัดรักษาที่จำเป็น โดยมีแพทย์และพยาบาลมาเยี่ยมโรงเรียนเป็นบางเวลา

นอกจากนี้ โรงเรียนการศึกษาพิเศษในท้องถิ่น ยังได้รับความช่วยเหลือจากสภาการศึกษาพิเศษแห่งนอร์เว ในนอร์เวมีศูนย์กลางใหญ่ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาพิเศษของประเทศ เรียกว่า สภาการศึกษาพิเศษแห่งนอร์เว (Norwegian Council for Special Education) กลจักรสำคัญในการบริหารการศึกษาพิเศษอันนี้ ประกอบด้วย ประธานและกรรมการ หลายนาย ประธานสภาและ / หรือกรรมการสภา จะเดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนการศึกษาพิเศษบ่อยๆ เพื่อให้ความคิดเห็น แนะนำ ให้ข้อคิดและรับฟังปัญหาต่างๆ จากส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงการศึกษาพิเศษให้ดีขึ้น

กลจักรตัวสำคัญอันสุดท้ายที่จะกล่าวถึง ที่มีส่วนช่วยให้ประเทศนี้สามารถจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ สภาการศึกษาแห่งชาตินอร์เว ได้ทำการวิจัยหลายโครงการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการทำเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ เด็กพิเศษที่สภาวิจัยเน้นได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ผลการวิจัยถูกนำมาพิจารณาประกอบการวางแผน และปรับปรุงการจัดการศึกษาพิเศษ ทำให้การศึกษาด้านนี้ก้าวหน้าไปมาก (ผดุง อารยะวิญญู, 2523)

การศึกษาพิเศษในเดนมาร์ก

นโยบายในการจัดการศึกษาพิเศษของเดนมาร์ก การจัดการศึกษาของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียทั้ง 3 นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่สำหรับเดนมาร์กนั้นมีนโยบายในการจัดการศึกษาพิเศษดังนี้

1. ให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นปกติ โดยได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติม และได้รับเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น
 2. ให้เด็กเรียนในชั้นพิเศษตามความเหมาะสม หรือให้เรียนในศูนย์การประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการ
 3. เรียนในโรงเรียนพิเศษ หรือในโรงเรียนประจำพิเศษ แล้วแต่กรณี
- เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษในเดนมาร์กก็คือ การให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ดังที่กล่าวแล้วว่า การจัดการศึกษาพิเศษของเดนมาร์กนั้น มีลักษณะคล้ายกับการจัดการศึกษาพิเศษของสวีเดนและนอร์เว แต่ลักษณะเด่นของการจัดการศึกษาพิเศษของเดนมาร์กก็คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์นี้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาเบื้องต้นแก่เด็กพิเศษ โดยจัดสภาพแวดล้อมให้สนองตอบความต้องการของเด็ก ศูนย์นี้รับเด็กไป-กลับ โดยทางศูนย์จัดบริการรถรับ-ส่งเด็กที่เข้ารับบริการในศูนย์นี้มี 2 ประเภทคือ เด็กที่ได้รับบริการการศึกษาพิเศษมาก่อน และเด็กพิเศษที่ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ศูนย์นี้รับเด็กพิเศษหลายประเภท มีอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือครบ มีบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษสำหรับเด็กพิเศษแต่ละประเภททางการมีนโยบายว่า จะไม่รับเฉพาะเด็กพิเศษเพียงประเภทเดียวในศูนย์นี้ นอกจากมีบริการในด้านต่างๆ ตามสภาพความพิการของเด็กแต่ละประเภทแล้ว ยังมีบริการการสอนพูดให้แก่เด็กทุกประเภท โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา และเด็กร่างกายพิการ เมื่อเด็กเรียนจบจากศูนย์นี้แล้ว จะได้รับการส่งไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติต่อไป ศูนย์ประเภทนี้ตั้งขึ้น กระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ของประเทศ โดยจะไม่สามารถรับเด็กพิเศษได้อย่างน้อย 50,000 คนทั่วประเทศ (ผดุง อารยะวิญญู, 2523)

หลักการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

หลักการสอนที่เหมาะสมที่จะใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่ย่างที่สุด เริ่มสอนเด็กด้วยเนื้อหาที่ต่ำกว่าระดับความสามารถของเด็กเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในการเรียน ทำให้เด็กมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไปในลำดับที่มีเนื้อหายากขึ้น
2. ใช้ประสบการณ์ตรง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีต้องอาศัยประสบการณ์เดิม การเรียนการสอนที่ดีจึงควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นสำคัญ
3. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จึงควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กด้วยเทคนิคการสอนเด็กพิเศษ จึงควรสอนเป็นรายบุคคล
4. ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ แรงเสริมหรือการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึงคำชมหรือสิ่งของที่ครูให้แก่เด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่เด็กพึงพอใจในแรงเสริมที่ครูให้ และแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำอีก
5. กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด
6. ให้เด็กมีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ
7. ให้เด็กเรียนจากเพื่อน การเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ผลดี และนำมาใช้ได้ทั้งกับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
8. ให้โอกาสเด็กเลือกเรียนหรือทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ
9. สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย เด็กจะเรียนรู้ได้ดี
10. ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ การทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วเป็นสิ่งจำเป็น ในบางครั้งเด็กอาจลืมได้ง่าย หากบทเรียนนั้นไม่อยู่ในความสนใจของเด็ก
11. แสดงผลการเรียนให้เด็กเห็นโดยเร็ว ในขณะที่เด็กมีความกระตือรือร้นอยากทราบผลการเรียนอยู่ หากแจ้งผลซ้ำความกระตือรือร้นของเด็กก็จะลดลง อันเป็นผลทำให้เด็กไม่อยากปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
12. จัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนมากไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน หากมีสิ่งรบกวนก็จะยิ่งทำให้เด็กขาดสมาธิมากขึ้น การเรียนการสอนของครูจึงอาจไม่ได้ผลเต็มที่ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรเป็นห้องเรียนที่มีชีวิต จัดห้องสวยงามและปราศจากภายนอก

13. สังเกตเด็กควบคู่กันไปกับการสอน สังเกตในแง่ของพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก จะช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยเด็กแม่นยำยิ่งขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และความสามารถของเด็กพิเศษได้ดียิ่งขึ้น
(ผดุง อารยะวิญญู , 2533)

วิธีการสอนที่ใช้ในการศึกษาพิเศษซึ่ง Peter Cole และ Lorna Chan (1990) ได้กล่าวว่ามี 10 วิธี ซึ่งใช้ได้บ่อยครั้งกับการสอนเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ บางวิธีอาจใช้ได้ผลดีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทุกวิธีมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนของเด็กพิเศษ และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน โดยมีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์พฤติกรรม วิธีนี้ใช้ปฏิบัติเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียน ทำการวัดและตรวจสอบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และใช้เป็นข้อมูลในการสอน
2. การจัดกลุ่ม มีทฤษฎีและการปฏิบัติที่อธิบายรายละเอียด เน้นถึงผลกระทบของการเปลี่ยนพฤติกรรม
3. การควบคุมสิ่งเร้า ทฤษฎีได้เน้นที่การผสมผสานเหตุการณ์ที่เคยกระทำมาก่อน แล้วนำมาซึ่งการเปลี่ยนพฤติกรรม
4. ความรอบรู้ของการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่เน้นการบริหารการสอน แนวคิดและทักษะการสอนที่ใช้กิจกรรมโดยครูเป็นผู้กำหนด
5. รูปแบบและการฝึกทักษะทางสังคม เน้นการเรียนโดยผ่านขบวนการสังเกตและจากปฏิกริยากับบุคคลอื่นในสังคม
6. กระบวนการของการฝึก เป็นวิธีที่อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการฝึก ภายใต้อาสาสมัครและกระบวนการทางจิตวิทยา ที่มีการสนับสนุนต่อทักษะในวิชาเรียน
7. การสอนให้คิดเป็น เป็นวิธีการที่ปรับปรุงการตระหนักรู้ และขบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าวิธีการสอน
8. เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่มีผู้อื่นช่วยสอนผู้เรียนแบบตัวต่อตัว
9. การเรียนเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน
10. การใช้คอมพิวเตอร์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ

Zigmond , Vallecors และ Silverman , 1983 (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู , 2533) ได้กำหนดการประเมินผลการเรียนการสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ 12 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ครูต้องตัดสินใจว่าจะประเมินผลด้านใด และควรบันทึกผลการตัดสินใจของครูด้วย

2. จัดลำดับทักษะ โดยกำหนดทักษะที่ต้องประเมิน แยกทักษะใหญ่ออกเป็นทักษะย่อย เช่น ในการจะประเมินความสามารถในการอ่านของเด็กในระดับอ่านออก (ยังไม่เน้นความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน) ครูต้องพิจารณาว่าการที่นักเรียนจะอ่านออกได้นั้น ต้องมีทักษะหลายด้าน ตั้งแต่ทักษะเบื้องต้น จนถึงทักษะที่สูงขึ้น

3. วัดทักษะหรือเนื้อหาความรู้ในระดับใด

4. เลือกใช้เครื่องมือในการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน หรือครูอาจจะออกข้อสอบเอง สิ่งสำคัญคือ ข้อสอบต้องวัดในสิ่งที่ต้องการตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

5. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเด็กพิเศษให้พร้อม เพื่อให้การทดสอบดำเนินไปอย่างราบรื่น

6. ลงมือทดสอบโดยครูควบคุมใกล้ชิด ครูอาจต้องคอยตอบข้อสงสัยของเด็ก และควรบันทึกพฤติกรรมของเด็กระหว่างการทดสอบ เพื่อช่วยให้ประเมินผลการสอบได้ดียิ่งขึ้น

7. ตรวจสอบและรวมคะแนน

8. วิเคราะห์คะแนนและสรุปผล ครูควรระมัดระวังในการแปลคะแนน คะแนนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ควรเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเด็กปกติ

9. ค้นหาสาเหตุของความบกพร่อง โดยศึกษาจากคำตอบของเด็กและพยายามตั้งข้อสงสัยว่ามีสาเหตุจากอะไร

10. ทดสอบเพิ่มเติม หากไม่สามารถหาสาเหตุของความบกพร่องของเด็กได้ จึงควรทดสอบใหม่ให้แน่ใจ

11. จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก็เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถ และความต้องการของเด็ก การทดสอบขั้นที่ 1-10 จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้เต็มที่

12. เมื่อกำหนดกิจกรรมแล้ว ครูลงมือสอนตามแผน พร้อมกับสังเกตพฤติกรรมของเด็กควบคู่ไปด้วย เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลงครูต้องประเมินผลอีก เพื่อพิจารณาว่าเด็กสามารถบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด หากยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ครูต้องทำการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของเด็ก

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คำจำกัดความ นิยามทางการศึกษาและการแพทย์

ความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นหลังคำว่า หูหนวก หูตึง เป็นคำที่นักการศึกษาใช้แทนสองคำหลังนี้ เหตุที่ใช้คำว่าความบกพร่องทางการได้ยิน ก็เพราะคำนี้เป็นคำรวม

ถ้าพูดว่ามีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจหมายถึง หูตึง หรือ หูหนวก ก็ได้ขึ้นอยู่กับสภาพของหูว่าบกพร่องมากน้อยเพียงใด แต่เหตุสำคัญนั้นเป็นเหตุผลทางจิตวิทยา คือ เพื่อให้ผู้ฟังสะท้อนในอารมณ์ อีกประการหนึ่งปรัชญาการศึกษาพิเศษ มุ่งให้เด็กพิเศษสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ ถ้าเราเรียกเขาว่า หูหนวก หูตึง แล้วจะทำให้เขาแยกตัวเองออกจากสังคม ดังนั้น นักการศึกษานักจิตวิทยาไม่ใช่คำนี้ แต่จะใช้คำว่า ความบกพร่องทางการได้ยิน (ผดุง อารยะวิญญู , 2533)

นิยามทางการศึกษา

Moore 1987 (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู , 2533) ได้ให้นิยามของคนหูหนวกและหูตึงไว้ดังนี้

คนหูหนวก (a deaf person) ในทางการศึกษาหมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินในหูข้างใดข้างหนึ่ง 90 เดซิเบล (ISO) หรือมากกว่า การสูญเสียดังกล่าวทำให้คนหูหนวกไม่เข้าใจการพูดไม่ว่าจะใช้เครื่องช่วยฟังหรือไม่

คนหูตึง (a hard-of-hearing person) ในทางการศึกษาหมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินอยู่ระหว่าง 35-89 เดซิเบล (ISO) บุคคลดังกล่าวมีปัญหาในการฟัง และเข้าใจการพูดแต่เข้าใจคำพูดบ้าง ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม

หากแบ่งตามระดับการสูญเสียการได้ยิน ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะแบ่งการสูญเสียการได้ยิน 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 35 ถึง 54 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียได้ยินช่วงนี้มักไม่ต้องการการศึกษาพิเศษ แต่ต้องการความช่วยเหลือในการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง

ระดับที่ 2 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 55 ถึง 69 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียได้ยินช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือในการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง การฝึกพูด ด้านภาษา และการแก้ไขการพูด

ระดับที่ 3 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 70 ถึง 89 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียได้ยินช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือในด้านการได้ยิน การพูด ภาษา การแก้ไขการพูด และบริการพิเศษทางการศึกษา

ระดับที่ 4 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 90 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับนี้ต้องการความช่วยเหลือ และบริการพิเศษทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กในระดับที่ 3

นิยามทางการแพทย์

การจัดระดับการสูญเสียการได้ยินทางการแพทย์ มักแตกต่างกันไปจากการจัดระดับการสูญเสียการได้ยินโดยทางการศึกษา Davis และ Silverman 1970 (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู, 2533) กล่าวว่าในวงการแพทย์โดยทั่วไปจัดระดับการสูญเสียการได้ยินไว้ 6 ระดับดังนี้

1. การได้ยินปกติ 0-25 เดซิเบล (ISO)
2. สูญเสียการได้ยินเล็กน้อย 26-40 เดซิเบล
3. สูญเสียการได้ยินปานกลาง 41-55 เดซิเบล
4. สูญเสียการได้ยินค่อนข้างมาก 56-70 เดซิเบล
5. สูญเสียการได้ยินมาก 71-90 เดซิเบล
6. สูญเสียการได้ยินมากอย่างยิ่ง 91 เดซิเบล หรือมากกว่า

ผู้ที่สูญเสียการได้ยินในระดับ 1-5 เรียกว่า คนหูตึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินในระดับ 6 เรียกว่า คนหูหนวก จำนวนเดซิเบลที่กำหนดไว้นี้เป็นค่าเฉลี่ยในหูข้างที่ตึกกว่า และคำจำกัดความของคนพิการทางการได้ยิน ที่กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้กำหนด มีการจัดระดับดังนี้คือ

กฎกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ให้ไว้ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 โดย นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ให้คำจำกัดความของคนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมายดังนี้

ข้อ 3. คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ได้แก่

(ก) คนที่ได้ยินเสียงที่ความถี่ 500 เฮิรตซ์ หรือ 2000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ตึกกว่ามีความดังเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 7 ปี เกิน 40 เดซิเบลขึ้นไป จนไม่ได้ยินเสียง

(2) สำหรับคนทั่วไปเกิน 55 เดซิเบลขึ้นไป จนไม่ได้ยินเสียง หรือ

(ข) คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในการเข้าใจ หรือการใช้ภาษาพูดจนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอน 34 ก 11 สิงหาคม 2537, อ้างถึงใน คารณิ อุทัยรัตนกิจ, 2538)

สาเหตุของการเกิดความบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษาศาเหตุของการเกิดความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสำคัญต่อการบำบัดรักษา การให้บริการทางจิตวิทยา และการบริการเด็ก เช่น ถ้ามารดาเป็นหัดเยอรมันในระยะ 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ อาจจะเป็นผลให้เด็กมีบกพร่องซ้ำซ้อน ซึ่งต้องการการบำบัดและการศึกษาพิเศษในระยะต่อมา แต่ความพิการอาจจะไม่ปรากฏทันทีที่เด็กเกิด นอกจากนั้นชนิดของการสูญเสียการได้ยินมีความสัมพันธ์กับสาเหตุ เช่นการติดเชื้อของหูชั้นกลาง อาจจะเป็นผลให้เกิดการสูญเสียการได้ยิน (conductive hearing loss) ดังนั้นการทราบถึงสาเหตุ จะทำให้เรา

ทราบถึงชนิดของการสูญเสียการได้ยิน และการวินิจฉัยถึงสาเหตุของการสูญเสียการได้ยินนั้น ทำบนพื้นฐานของข้อมูลทางการแพทย์และประวัติครอบครัว

ความบกพร่องทางการได้ยินบางอย่าง ถูกกำหนดมาจากโครงสร้างพันธุกรรม เช่น ความผิดปกติของรูหู หูชั้นกลางมีโครงสร้างผิดปกติ หรือ การหยุดชะงักของพัฒนาการของกลไกการทำงานของประสาทหูชั้นใน นอกจากนั้น การที่มารดาติดเชื้อ หรือได้รับสารพิษขณะตั้งครรภ์ อาจทำให้โครงสร้างการได้ยินปกติ ในระหว่างปี ค.ศ. 1964-1965 มีหัดเยอรมันระบาด ได้ทำให้เด็กที่เกิดมาหูหนวกประมาณ 8,000 คน

การที่เด็กมีความบกพร่องของการได้ยินในระยะแรกเกิด อาจจะเป็นผลจากการคลอดที่ผิดปกติ การขาดออกซิเจนเป็นระยะเวลาานาน หรือแม่และเด็กมีเลือดที่เข้ากันไม่ได้ เด็กที่สูญเสียการได้ยินจำนวนมากเกิดจากการเป็นโรคต่างๆ และได้รับอุบัติเหตุ เช่น โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ การติดเชื้อของเนื้องอกในจมูก โรคต่อมทอนซิลอักเสบ หรือไซนัสอักเสบ ถ้าเด็กได้รับการรักษาโรคดังกล่าวเป็นอย่างดี โอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียการได้ยินจะลดลง อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางการแพทย์เกี่ยวกับการทำคลอด และการช่วยเหลือเด็กแรกเกิด ที่เป็นเด็กคลอดก่อนกำหนด ก็เป็นผลทำให้จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องของการได้ยินเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการได้ยินเสียงที่มีความถี่สูงติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน การมีเลือดคั่งในสมอง และเนื้องอกภายในกระโหลกศีรษะ ก็เป็นผลทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินแบบชั่วคราวหรือถาวรได้

ชนิดของการสูญเสียการได้ยิน

ความบกพร่องทางการได้ยิน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ conductive losses และ sensorineural losses

conductive losses เกิดจากหูชั้นกลาง หรือหูชั้นนอกมีความบกพร่องในการทำงานนั้นคือ กลไกการนำเสียงมีความบกพร่อง เป็นผลให้ความดังของเสียงเมื่อไปถึงหูชั้นใน หรือประสาทรับเสียงลดลง การสูญเสียแบบ conductive losses ตามปกติแล้วมีน้อยมากที่จะก่อให้เกิดความบกพร่องในการได้ยินมากกว่า 60-70 db เนื่องจากยังคงมีการสั่นสะเทือนของกระดูกหูชั้นใน ดังนั้นเด็กที่มีการสูญเสียแบบ conductive losses มักจะมีการสูญเสียการได้ยินในระดับเล็กน้อยหรือปานกลาง ส่วนการสูญเสียการได้ยินประเภท sensorineural losses มีสาเหตุมาจากความบกพร่องของหูชั้นในหรือประสาทรับเสียง อาจจะทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินเพียงบางส่วน หรือทั้งหมด และอาจมีผลกระทบต่อการแยกแยะความถี่ของเสียง ตามปกติแล้วมักจะก่อให้เกิดการสูญเสียการได้ยินที่ความถี่สูง

การสูญเสียแบบ conductive losses มักจะแก้ไขได้ ด้วยการใส่เครื่องช่วยฟังเพื่อขยายเสียงทุกชนิด แต่การสูญเสียแบบ sensorineural losses มีปัญหาซับซ้อนมากกว่า เนื่องจากเป็นปัญหาการแยกแยะเสียง ไม่ใช่แค่ความดังของเสียง (คารณี อุทัยรัตนกิจ, 2538)

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีดังนี้

การพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางการพูด เด็กอาจพูดได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก เด็กที่สูญเสียการได้ยินของเด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยอาจพอพูดได้ เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับปานกลางสามารถพูดได้ แต่อาจไม่ชัด ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากหุนหวก อาจพูดไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการสอนพูดตั้งแต่วัยเด็กนอกจากนี้ การพูดขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อสูญเสียการได้ยินอีกด้วย หากเด็กสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด เด็กจะมีปัญหาในการพูดอย่างมากแต่ถ้าเด็กสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดได้แล้ว ปัญหาในการพูดก็จะน้อยกว่าเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด ปัญหาในการพูดของเด็ก นอกจากจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการสูญเสียได้ยินแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินอีกด้วย

ภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น ปัญหาทางภาษาของเด็กคล้ายคลึงกับปัญหาในการพูด นั่นคือเด็กยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใด ยิ่งมีปัญหาในทางภาษามากขึ้นเท่านั้น

ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจคิดว่าเด็กประเภทนี้เป็นเด็กที่มีสติปัญญาค่ำ ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น เพราะเราไม่อาจสื่อสารกับเขาได้ หากเราสามารถสื่อสารกับเขาได้เป็นอย่างดีแล้ว อาจเห็นว่าเขาเป็นคนฉลาดก็ได้ความจริงแล้ว ระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากรายงานการวิจัยเป็นจำนวนมากพบว่า มีการกระจายคล้ายเด็กปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวนมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน เหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กปกติมากกว่า วิธีการบางอย่างจึงไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยิ่งไปกว่านั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาทางภาษา และมีทักษะทางภาษาจำกัด จึงเป็นอุปสรรคในการทำข้อสอบ เพราะผู้ที่จะทำข้อสอบได้คือนั้น

ต้องมีความรู้ทางภาษาเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ

การปรับตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจมีปัญหาในการปรับตัว สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลงทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี เด็กที่ไม่ฉลาดอาจมีปัญหาในการปรับตัวได้ (ผดุง อารยะวิญญู , 2533)

พัฒนาการทางด้านต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความบกพร่องทางการได้ยิน

พัฒนาการทางสติปัญญา

คำถามที่สำคัญคือ ความบกพร่องทางการได้ยิน หรือหูหนวกมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาหรือไม่ จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาการหูหนวกและพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ในบางกรณี องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดหูหนวก อาจจะมีผลกระทบต่อสมอง และทำให้เกิดความบกพร่องของพัฒนาการทางสติปัญญา อย่างไรก็ตามเป็นที่ปรากฏค่อนข้างชัดว่า ประสิทธิภาพจากการได้ยิน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของกระบวนการทางสติปัญญา แม้ว่าจะไม่นำภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจจะไม่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการศึกษาในปัจจุบันพบว่า การสูญเสียการได้ยิน ไม่ได้มีผลกระทบต่อพัฒนาการทางสติปัญญาโดยทั่วไป แต่มีผลต่อความสามารถทางสติปัญญาเป็นบางด้าน เช่น การสูญเสียการได้ยินอาจมีผลกระทบต่องานที่เกี่ยวข้องกับถ้อยคำสัญลักษณ์ แต่อาจไม่มีผลกระทบต่องานที่ไม่ต้องใช้ภาษาถ้อยคำ

พัฒนาการทางอารมณ์

ปัญหาของคนหูหนวก ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ปัญหาการสื่อสารและภาษา ทารกที่สูญเสียการได้ยิน จะไม่ได้ยินคำปลอบโยนจากมารดา ไม่ได้ยินเสียงอ้อแอ้ของตนเอง หรือไม่ได้ยินเสียงหัวเราะและร้องไห้ของเด็กคนอื่นๆ เด็กไม่ได้ยินการพูดคุยสนทนาของบุคคลรอบข้าง ที่แสดงถึงการยอมรับและไม่ยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ นอกจากนั้น เด็กยังขาดการเลียนแบบภาษาท่าทาง

การที่เด็กขาดประสบการณ์ต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว มีผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์ เด็กทารกหูหนวก มีลักษณะคล้ายเด็กที่ถูกทอดทิ้งในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เด็กจะรู้สึกโดดเดี่ยวแยกตัว ขาดสิ่งกระตุ้น และขาดการเชื่อมโยงระหว่างพ่อ-แม่และลูก ดูเหมือนว่าการแยกตัวจะเป็นปัญหาสำคัญที่สุด การที่เด็กจะมีอารมณ์มั่นคงได้ เด็กต้องสามารถเปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกของตนเองกับของคนอื่นๆ ได้ เด็กหูหนวกมักจะมีปัญหาการกำกับความรู้สึก ความคิดเห็น และ

เจตคติของตนเอง เด็กคนอื่นๆ ก็จะแยกตนเอง ออกจากเด็กหูหนวก เนื่องจากไม่ได้รับการ
 ฝนของตอบจากเด็กหูหนวก และผลสุดท้ายเด็กหูหนวกก็จะค่อยๆ แยกตัวออกมา และชอบที่จะ
 อยู่คนเดียวมากขึ้น ถ้าในกรณีที่รุนแรง เด็กหูหนวกก็จะมีพฤติกรรมคล้ายเด็กออทิสติก ยิ่งไป
 กว่านั้นเด็กอาจจะพัฒนาอาการหวาดระแวง เนื่องจากเด็กหูหนวก มีความจำกัดในความสามารถที่
 จะตรวจสอบเนื้อหาคำพูด และเจตนาในการแสดงพฤติกรรมของผู้อื่น ดังนั้นเด็กหูหนวก มักจะ
 มีปัญหาทางอารมณ์มากกว่าเด็กปกติ

พัฒนาการทางกลไกการเคลื่อนไหว

ความสัมพันธ์ระหว่างการสูญเสียได้ยิน และการทำงานของกลไกการเคลื่อนไหว
 เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงกัน ระหว่างความผิดปกติของหูชั้นใน กับการไม่สมดุลของกลไกการ
 เคลื่อนไหว ยกตัวอย่างเช่น เด็กที่มีการสูญเสียได้ยินในระดับรุนแรง การทำงานของกล้ามเนื้อ
 ประสาทสายตา (Visual - motor organization) อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากประสบการณ์
 การรับรู้ของเด็กถูกเปลี่ยนไป นอกจากนั้น อาจมีผลกระทบต่อเวลาที่เด็กตอบสนองต่อสิ่งเร้า
 เนื่องจากเด็กสูญเสียช่องทางการรับรู้ข้อมูลที่สำคัญไปหนึ่งช่องทาง เด็กที่หูหนวกในระดับรุนแรง
 มาก อาจจะไม่เดินลากเท้า หรือเดินกระเด้งกระแ่่ง เนื่องจากเขาไม่ได้เรียนรู้ที่จะยกเท้าขึ้น
 เพราะไม่ได้ยินเสียงเดินของตนเองหรือของคนอื่น (คารณี อุทัยรัตนกิจ , 2538)

วุฒิภาวะทางสังคม

วุฒิภาวะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการดูแลตนเอง และช่วยเหลือคนอื่น
 เครื่องมือที่ใช้วัดวุฒิภาวะทางสังคมประกอบด้วย ข้อความเกี่ยวกับการช่วยตนเอง การนำตนเอง
 การเคลื่อนไหว การสื่อสารและความสัมพันธ์กับสังคม เด็กหูหนวกที่มีระดับวุฒิภาวะทางสังคมต่ำ
 อาจจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรของอายุ คุณภาพของการสื่อสารระหว่างพ่อแม่-ลูก และสถานศึกษา
 ของเด็ก แต่ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรดังกล่าวไม่มีผลที่ก่อให้เกิดความแตกต่างในผู้ใหญ่ที่หูหนวก

Sanders (อ้างถึงใน คารณี อุทัยรัตนกิจ, 2538) กล่าวว่า การฟังพาดคนอื่นแสดงถึงความพิการ
 เด็กที่มีความบกพร่องทางได้ยิน มีแนวโน้มในการฟังพาดพ่อแม่และครู มากกว่าเด็กที่ได้ยินปกติ
 ดังนั้นครูและนักจิตวิทยาต้องสอนทักษะที่จะให้เด็กฟังพาดตนเอง โดยการพัฒนาภาษาและทักษะ
 การสื่อสาร รวมทั้งสอนให้เด็กเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขกระบวนการรับรู้ ความจำ และพัฒนาการ
 ของการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีวุฒิภาวะทางสังคมสูงขึ้น

พัฒนาการทางภาษา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีข้อจำกัดทางภาษา และถ้อยคำ ทั้งด้านการรับรู้ และการแสดงออก ประการแรก เด็กมีความจำกัดในการเชื่อมโยงคำเข้ากับประสบการณ์ และ ประการที่สอง เด็กมีความจำกัดในทักษะการพูด ที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น เนื่องจากเด็กมีความจำกัดในการรับข้อมูลเข้า ส่งข้อมูลออก และขาดประสบการณ์ทางด้านภาษา และการพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงไม่สามารถเรียนรู้ความหมาย สัญลักษณ์ และมโนทัศน์ ได้ในแนวทางเดียวกับที่เด็กปกติเรียนรู้ เด็กเรียนรู้ความหมายของคำได้ค่อนข้างยาก นอกจากนั้น คำในภาษาพูดมีความสัมพันธ์กับคำในภาษาเขียน นั่นคือ การเรียนรู้ภาษาพูด เป็นความจำเป็นพื้นฐาน ก่อนที่เด็กจะเรียนอ่านและเข้าใจในการอ่าน ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจจะต้องเรียนรู้ภาษาโดยการใช้สายตา และประสาทสัมผัส วิธีการก็คือ การอ่านริมฝีปาก การใช้ภาษามือหรือใช้ 2 วิธีการร่วมกัน อย่างไรก็ตาม วิธีการเรียนรู้ภาษาทั้ง 2 วิธี ก็ยังดีกว่าการได้ยิน (คารณี อุทัยรัตนกิจ , 2538)

การรับรู้ทางสายตาของเด็กหูหนวก

สำหรับเด็กหูหนวกนั้น การรับรู้ทางสายตามีความสำคัญยิ่งต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ เพราะต้องใช้สายตาในการเรียนรู้ภาษาแทนการฟัง หรือประกอบกับการได้ยินที่เหลืออยู่ เพื่อสื่อความหมายกับผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อสติปัญญาด้านความคิด จากการเปรียบเทียบความเหมือน ความต่างหรือการโยงความสัมพันธ์ ตลอดจนการคาดคะเนและเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้ ดังที่นักจิตวิทยาหลายท่าน เช่น Johnson (1955) และ Feldman (1961) ได้กล่าวไว้ว่าการรับรู้ทางสายตามีความสัมพันธ์กับสติปัญญา และการคิดทางเหตุผล (ศรียา นิยมธรรม , 2535) จากทฤษฎีการรับรู้พบว่าคนหูหนวกขาดโอกาสทางการได้ยินไปถึงร้อยละ 13 นั้นทำให้ขาดการติดต่อทางการพูดไปด้วยแต่คนหูหนวกจะได้รับสิ่งที่ธรรมชาติให้ทดแทนคือ การรับรู้ทางสายตา ดังนั้นสื่อที่ควรนำไปใช้สำหรับคนหูหนวก จะเป็นสื่อทางการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ (Benton , Graham และ Kendall , 1969. อ้างถึงใน อัมพร พันธุ์พานิชย์, 2536)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

วันที่ 10 ธันวาคม 2494 ซึ่งตรงกับวันฉลองครบรอบปีแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง

หน่วยทดลองสอนคนหูหนวกขึ้นเป็นแห่งแรกที่โรงเรียนเทศบาล 17 (วัดโสมนัสวิหาร) กรุงเทพมหานคร โดยให้โรงเรียนนี้อยู่ในสังกัดกองการศึกษาพิเศษ ต่อมาในปี 2496 คุณหญิงไฉ่นรเนติบัญญัติฯ มีจิตศรัทธาสับสนุนการเรียนการสอนเด็ก หูหนวก จากนั้นมีการย้ายโรงเรียนจากโรงเรียนเทศบาล 17 ไปอยู่ ณ สถานที่แห่งใหม่เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2494 ตั้งชื่อโรงเรียนในขณะนั้นว่าโรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิตปัจจุบันคือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ตามสกุลเดิมของเจ้าของทุนมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก ในพระบรมราชูปถัมภ์

เนื่องจากเด็กหูหนวกมีจำนวนมากขึ้น รัฐบาลจึงได้สนับสนุนให้ กรมสามัญศึกษาจัดสร้างโรงเรียนสอนคนหูหนวกในจังหวัดต่างๆ ตามลำดับดังนี้

2504 โรงเรียนสอนคนหูหนวกทุ่งมหาเมฆ ปัจจุบันคือโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ

2512 โรงเรียนสอนคนหูหนวกขอนแก่น ปัจจุบันคือโรงเรียนโสตศึกษาขอนแก่น

2517 โรงเรียนสอนคนหูหนวกสงขลา ปัจจุบันคือโรงเรียนโสตศึกษาสงขลา

2521 โรงเรียนสอนคนหูหนวกชลบุรี ปัจจุบันคือโรงเรียนโสตศึกษาชลบุรี

และในปี 2521 กระทรวงศึกษาธิการ ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนสอนคนหูหนวก หูตึงเป็นโรงเรียน “ โสตศึกษา และระบุสถานที่ต่อท้ายชื่อ เช่น โรงเรียนโสตศึกษาชลบุรี โรงเรียนโสตศึกษาสงขลา เป็นต้น ยกเว้นโรงเรียนเศรษฐเสถียร

2523 โรงเรียนโสตศึกษาวัดจำปา ปัจจุบันคือโรงเรียนโสตศึกษานนทบุรี

2524 โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร เชียงใหม่ รับโอนโรงเรียนอนุสารสุนทรระดับประถมศึกษาจากมูลนิธิอนุสารสุนทรมาดำเนินการต่อ (สมพงษ์ สิงหะพล , 2535)

2513 โรงเรียนโสตศึกษาดาก

2534 โรงเรียนโสตศึกษานครศรีธรรมราช

ลักษณะของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน สำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก (หูหนวก) ยกเว้น โรงเรียนโสตศึกษาชลบุรี ที่รับเฉพาะเด็กที่สูญเสียการได้ยินบางส่วน (หูตึง) โรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเหล่านี้ เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษาทั้งหมด มีทั้งนักเรียนที่ประจำและไป - กลับ นักเรียนจะต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อเรื้อรังอันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน สำหรับการสอนนั้น ทางโรงเรียนจะสอนโดยใช้หลักสูตรเดียวกันกับของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ได้รับการยกเว้นบางวิชาที่ขัดต่อสภาพคามพิการของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู , 2523)

หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เมื่อพูดถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว เราแบ่งไว้กว้างๆ 2 ระดับ โดยอาศัยความรุนแรงของการได้ยิน คือเด็กหูหนวกกับเด็กหูตึง เพราะเด็ก 2 ประเภทนี้การสอนแตกต่างกัน เด็กหูตึงสามารถเรียนรู้ภาษาโดยอาศัยการได้ยินได้ วิธีสอนเด็กประเภทนี้จึงไม่แตกต่างจากเด็กปกติเท่าใดนัก ส่วนเด็กหูหนวกนั้นมีเทคนิคในการสอนฝึกแปลกออกไป และเป็นเทคนิคเฉพาะจึงไม่สามารถที่เราจะใช้วิธีเดียวกันกับเด็กปกติได้ ดังนั้นจุดตั้งต้นอันสำคัญในการสอนเด็กทั้งสองประเภทนี้คือ การแยกเด็กให้ออกกว่าเป็นเด็กหูตึงหรือหูหนวก ถ้าแยกเด็กไม่ออกตั้งแต่ต้นแล้ว การสอนก็จะไม่ได้ผลเต็มที่

การสอนเด็กหูตึง

การสอนเด็กหูตึงมีสิ่งที่จะต้องกระทำอยู่ 2 ประการใหญ่ๆ คือ

1. การทดสอบเพื่อวินิจฉัยเด็ก
2. การจัดวางแผนการสอน

การทดสอบเพื่อวินิจฉัยเด็ก แบ่งออกเป็น 5 ชั้นคือ

- 1.1 การทดสอบเพื่อแยกเด็กขั้นต้น
- 1.2 การทดสอบระดับการได้ยิน ถ้าหากพบว่ามีปัญหาเรื่องการได้ยิน ก็จัดส่งแพทย์

เพื่อทำการตรวจหู

- 1.3 ทำการตรวจหู และให้การรักษาทางแพทย์
- 1.4 ทำการทดสอบทางโสตวิทยาเพื่อวางแผนทางการสอน และการใช้เครื่องช่วยฟัง
- 1.5 ทดสอบทางด้านจิตวิทยา และวางแผนทางการศึกษา

การจัดวางแผนการสอน แบ่งเป็น 5 ชั้นเช่นกันคือ

- 2.1 สอนให้รู้จักใช้เครื่องช่วยฟัง
- 2.2 การฝึกฟัง
- 2.3 ฝึกการอ่านริมฝีปาก
- 2.4 การฝึกพูด
- 2.5 การแก้ไขการพูด

หลักการและปรัชญาในการสอนเด็กหูตึง

หลักการและปรัชญาในการสอนเด็กหูตึง มีดังนี้คือ

1. เริ่มสอนตั้งแต่อายุน้อย ทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. สอนแบบตัวต่อตัวหรือเป็นชั้นเล็กๆ ไม่ควรมีเด็กเกิน 8 คน
3. ครูผู้สอนต้องมีความชำนาญ โดยได้รับการศึกษาและฝึกฝนมาทางด้านนี้โดยเฉพาะ
4. ควรสร้างบรรยากาศในการพูดอยู่เสมอ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

(การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน , 2520)

หลักการและปรัชญาในการสอนเด็กหูหนวก

การเรียนการสอนในโรงเรียนสอนคนหูหนวก ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้การสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ได้รับการยกเว้นบางวิชาที่ขัดกับสภาพความพิการสอนโดยเน้นหนักทางด้านวิชาชีพ พยายามให้นักเรียนทุกคนมีพื้นฐานความรู้จากการได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติเป็นอาชีพเลี้ยงตนและสามารถทำงานร่วมกับคนปกติได้ และโดยถือหลักที่ว่าปัจจุบันเด็กหูหนวกอยู่ในสังคมของคนปกติ การจัดการศึกษาจึงจัดเทียบเคียงกับเด็กปกติ การเรียนการสอนจึงใช้หลักสูตรและแบบเรียนของเด็กปกติ ดำเนินการสอนด้วยระบบรวม คือทั้งระบบสอนพูดกับภาษามือรวมกัน (อรอนงค์ สุวรรณกุล, 2524) หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรครอบคลุมไปถึงการฝึกฟัง การฝึกสายตา การฝึกทักษะทางการพูด การฝึกทักษะทางภาษา การฝึกทักษะ ดังกล่าวควรกระทำเป็นขั้นตอน ตามลำดับความยากง่าย ส่วนเนื้อหาวิชาเช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ควรครอบคลุมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่วิธีสอนตลอดจนเครื่องมือ อุปกรณ์อันจำเป็นอาจแตกต่างออกไป หรือเพิ่มเติมไปจากที่มีใช้สำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็กประเภทนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2533)

โดยปกติ ในการสอนเด็กหูหนวกจะใช้ภาษามือ (Sign) ซึ่งใช้มือบอกความหมายแทนภาษา และเป็นการสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger Spelling) ประกอบเข้ากับการอ่านปาก (Speech Reading) ซึ่งทั้งหมดนี้เราเรียกว่าระบบรวม (Total Communication) นับได้ว่าเป็นการสอนที่ได้ผลดี เด็กหูหนวกเรียนรู้ได้เร็ว และเราใช้วิธีนี้เป็นทางที่จะนำเด็กเข้าสู่ภาษาอ่าน และภาษาเขียน ซึ่งเป็นทางเดียวที่จะทำให้เด็กหูหนวกติดต่อกับคนปกติได้ (การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน , 2520) และมะลิวัลย์ ธรรมแสง (2519) ได้กล่าวถึงการสอนเด็กหูหนวกในประเทศไทยว่า ใช้การสอนระบบรวม (Total Communication) เป็นหลักในการสอนในโรงเรียนสอนคนหูหนวก โดยการรวมเอาวิธีการติดต่อสื่อความหมายทุกประเภทเข้ามารวมไว้อย่างครบถ้วน เช่น การใช้ภาษาท่าทางโดยธรรมชาติ (Gestures) ภาษามือมาตรฐาน (Conventional Sign Language) การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger Spelling) การฝึกฟังและพูด (Auditory Training and Speech Training) การอ่านริมฝีปาก (Lip Reading) ตลอดจนการอ่านและเขียนอย่างธรรมดา

Jordan , Gustason และ Rosen (1979) ได้กล่าวว่าเป็นระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ 1968-1978 ใน สหรัฐอเมริกาได้พบว่า ใช้หลักการในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วย ระบบรวมคือสอนพูด ฟีกฟัง ใช้ภาษามือ สะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือและการอ่าน และถ้าต้องการจะประสบผลสำเร็จในการสอน ควรใช้การสอนพูด ฟีกฟัง และใช้ภาษามือในการเริ่มต้นสอน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในครั้งแรก

ปรัชญาในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่สำคัญ มีดังนี้คือ

สำหรับในต่างประเทศ Willis และ Faubion (1979) ได้กล่าวถึงปรัชญาในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ปรัชญาการสอนพูด (Oralists) ซึ่งดำเนินถึงว่าเด็กหูหนวกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมปกติ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการสอนทักษะการสื่อสารทางด้านการพูด และการฟัง ให้กับเขา เพื่อให้เขาสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมปกติได้

2. ปรัชญาการสอนภาษามือ (Manualists) ซึ่งเชื่อว่าวิธีการสอนพูด (Oral Teaching) วิธีนี้ไม่เหมาะกับเด็กหูหนวก แต่วิธีการสอนที่เหมาะสมคือการใช้ภาษามือ ซึ่งสอดคล้องกับ Mindel และ Vernon (1971) ได้กล่าวไว้ว่า ปรัชญานี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับเด็กหูหนวก ถึงแม้ว่าการใช้มือจะไม่ใช่เป็นธรรมชาติ แต่ก็เป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

3. ปรัชญาการสอนด้วยระบบรวม (Total Communication) แนวทางนี้เป็นการรวมแนวทางที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด มาประสมประสานเข้าด้วยกัน แล้วใช้ทุกวิธีที่จะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นวิธีที่โรงเรียนสอนคนหูหนวกในประเทศไทยใช้อยู่ด้วย

ในวงการศึกษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ปัญหาที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการสอนคือ การเลือกเฟ้นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน และสามารถประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป

วิธีสื่อความหมาย

ผดุง อารยะวิญญู (2533) กล่าวว่า เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการสื่อความหมาย จึงมีผู้คิดวิธีสื่อความหมายขึ้น เพื่อให้เด็กสามารถ สื่อสารกันได้ วิธีที่ใช้อยู่แพร่หลายมีดังนี้

1. การพูด (Speech) ใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มากนัก เหมาะสำหรับเด็กหูตึงเล็กน้อย ไปถึงหูตึงปานกลาง

2. ภาษามือ (Sign language) เหมาะสำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวก
3. การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger spelling) เป็นระบบการสื่อสาร อย่างหนึ่งของคนหูหนวก ทำมือแต่ละท่ามีความหมายเท่ากับตัวอักษร 1 ตัว ในภาษาไทยตั้งแต่ ก ถึง ฮ
4. การอ่านริมฝีปาก (Lip reading) หมายถึงการที่ผู้ฟังพยายามเดาคำพูด โดยการสังเกตจากลักษณะการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูด เพื่อให้เข้าใจความหมายตรงกันในเรื่องที่ผู้พูดกล่าวถึง
5. ทำแฉะคำพูด (Cued speech) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยผู้พูดจะแสดงท่ามือในลักษณะต่าง ๆ ประกอบการพูด เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของการพูดได้ดียิ่งขึ้น
6. ระบบรวม (Total communication) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยใช้วิธีสื่อสารหลายวิธีรวมกันกับการพูด หรือใช้วิธีพูดรวมกันกับภาษามือ และภาษาท่าทางอื่นๆ หรือใช้วิธีอ่านริมฝีปาก ทำแฉะคำพูด การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ การอ่าน การเขียน หรือวิธีอื่นๆ

การจัดความพร้อมของสถานศึกษา

การจัดความพร้อมของสถานศึกษา สำหรับ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรดำเนินการดังนี้

1. อาคารเรียน ไม่ควรแตกต่างไปจากอาคารเรียนที่ใช้สำหรับเด็กปกติ
2. ห้องเรียนสำหรับ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เด็กต้องใช้เครื่องช่วยฟังส่วนบุคคล ควรจัดเป็นห้องที่ใช้เครื่องประเภท Loop ห้องนั้นจึงควรเป็นห้องที่ห่างไกลจากเสียงรบกวน
3. ห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) เป็นห้องที่รวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้ ตำรา เอกสาร ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ต้องใช้ในการเรียนวิชา สามัญไว้ในห้องเดียวกัน
4. ห้องตรวจการได้ยิน ทางโรงเรียนไม่ควรสร้างห้องตรวจการได้ยิน ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์การตรวจการได้ยิน เพราะอุปกรณ์ดังกล่าวมีราคาแพง ควรรับบริการดังกล่าวจากโรงพยาบาลต่างๆ ที่อยู่ใกล้ก็ได้

หลักการสอนศิลปศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ในการสอนศิลปศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากโรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรศิลปศึกษาของเด็กบกพร่องทางการได้ยินโดยเฉพาะ จึงสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยถือหลักว่าปัจจุบันเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอยู่ในสังคมของคนปกติ และจะอยู่ในสังคมนี้ตลอดไป จึงจำเป็นต้องเข้าใจตนเอง ครอบครัวและสภาพของสังคม รู้จักปรับตัว

ให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงจัดเทียบเคียงกับเด็กปกติ การเรียนการสอน ใช้หลักสูตรและแบบเรียนของเด็กปกติ (อรอนงค์ สุวรรณกุล , 2524)

ดังนั้น การสอนวิชาศิลปศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงใช้หลักสูตร มัธยมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมีโครงสร้างของหลักสูตรดังนี้คือ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (ศธ . , 2534)

โครงสร้างของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. วิชาบังคับ ซึ่งประกอบด้วยวิชาบังคับแกนและวิชาบังคับเลือก
2. วิชาเลือกเสรี
3. กิจกรรม

จุดประสงค์ของหลักสูตรฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือจุดประสงค์ ทั่วไป และ จุดประสงค์เฉพาะของรายวิชา

จุดประสงค์ทั่วไป ในหลักสูตรนี้มี วิชาศิลปศึกษา ปรากฏอยู่ในกลุ่มวิชา พัฒนาศิลปะ และกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มพัฒนาศิลปะ วิชาศิลปศึกษา ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปไว้ว่า

1. เพื่อให้มีความรู้ และความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปะ
2. เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย และความรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบทอดต่อไป
3. เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะ พัฒนาจิตใจ และรสนิยม
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานศิลปะ ได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

กลุ่มวิชาการทำงานอาชีพ ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปไว้ว่า

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักของวิชาอาชีพพอที่จะแนะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต
2. เพื่อให้มีความสามารถ และทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
4. เพื่อให้มีความสามารถในด้านการจัดการ การตลาด และการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ

กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะ วิชาศิลปศึกษา วิชาบังคับแกนมี 6 รายวิชา คือ ศ 101 ศ 102 ศ 203 ศ 204 ศ 305 ศ 306 ได้ระบุจุดประสงค์เฉพาะไว้ดังนี้

ศ 101 ศิลปะกับชีวิต 1 และ ศ 102 ศิลปะกับชีวิต 2 กำหนดจุดประสงค์ไว้เหมือนกัน โดยกล่าวไว้ว่า เพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าของศิลปะนั้น ๆ

ศ 203 ศิลปะกับชีวิต 3 เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานศิลปะ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความงาม ความหมาย และคุณค่า ได้ตามวุฒิภาวะ

ศ 204 ศิลปะกับชีวิต 4 เพื่อให้สามารถแสดงทางศิลปะได้ตามวุฒิภาวะ

ศ 205 ศิลปะกับชีวิต 5 เพื่อให้สามารถนำความรู้และความเข้าใจทางศิลปะมาปรับใช้อย่างเหมาะสม มีรสนิยม เกิดความงาม และกลมกลืนกับชีวิตประจำวัน

ศ 206 ศิลปะกับชีวิต 6 เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

วิชาศิลปศึกษาในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 นี้แบ่งรายวิชาออกเป็น 2 ลักษณะ คือวิชาบังคับแกนและวิชาเลือกเสรี วิชาเลือกเสรีที่เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในด้านทัศนศิลป์มี 19 รายวิชาคือ

ศ 011 จิตรกรรม 1	ศ 012 จิตรกรรม 2	ศ 013 จิตรกรรม 3
ศ 014 จิตรกรรม 4	ศ 015 ประติมากรรม 1	
ศ 016 ประติมากรรม 2	ศ 017 การแกะสลัก	
ศ 018 การพิมพ์ 1	ศ 019 การพิมพ์ 2	
ศ 0110 ออกแบบ 1	ศ 0111 ออกแบบ 2	
ศ 0112 ออกแบบ 3	ศ 0113 ออกแบบ 4	
ศ 0114 ศิลปะไทย 1	ศ 0115 ศิลปะไทย 2	
ศ 0116 ศิลปะพื้นบ้าน	ศ 0117 ศิลปะการตกแต่ง 1	
ศ 0118 ศิลปะการตกแต่ง 2	ศ 0119 ศิลปะการแต่งกาย	

วิชาอาชีพในกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มงานผลิต กลุ่มงานบริการ กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

หลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จากการวิเคราะห์พบว่าแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ด้าน คือด้านกิจกรรม และด้านความรู้ ความเข้าใจ โดยได้กำหนดแนวทางการประเมินไว้เหมือนกับหลักสูตรฉบับ พ.ศ.2521 แต่ได้เพิ่มเติมการประเมินด้านพฤติกรรม โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ ในด้านทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ครูสามารถนำ

กระบวนการเรียนรู้ทุกอย่าง มาประยุกต์ใช้กับการสอนศิลปศึกษา เพื่อให้นักเรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้เหล่านั้นไปใช้ในการดำรงชีพได้

สำหรับเกณฑ์การประเมินผล ไม่ได้กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ แต่ได้กำหนด แนวทางไว้ว่า เกณฑ์การประเมินผล จะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนั้นเกณฑ์การประเมินผล จึงขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียนว่า มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร ตามที่ผู้สอนต้องการตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา

ผดุง อารยะวิญญู (2533) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่า ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนแต่ละคน กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรกำหนดแนวทางและขอบเขตกว้างๆ ของการประเมินผลเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอีกด้วย การประเมินผลระยะสั้นควรกระทำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่วนการประเมินผลระยะยาว ควรกระทำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และอรอนงค์ สุวรรณกุล (2524) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนในโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ สรุปได้ว่าใช้หลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ครูศิลปศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนนั้น เป้าหมายที่สำคัญก็คือการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความงอกงามทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ครุฑนับว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มีผู้ให้ความหมาย ตลอดจนคุณสมบัติของครูศิลปศึกษาไว้มีดังนี้

เลิศ อานันทนนะ (2523) ให้ความหมายของครูศิลปศึกษา (Art teacher) ไว้ว่า คือ ผู้ทำหน้าที่จัดดำเนินการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา (Art Education) อันประกอบด้วย กิจกรรมศิลปะในระดับพื้นฐาน เพื่อปลูกฝังความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ โดยมีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนากำลังคนทางด้านอารมณ์ จิตใจ

สุลักษณ์ ศรีบุรี (2530) กล่าวถึงคุณสมบัติในด้านต่างๆ ของครูผู้สอนศิลปศึกษาไว้ว่า ควรมีรูปร่างหน้าตาดี เสียงดังฟังชัด สุขภาพพลานามัยดี สุภาพ มีอารมณ์ขัน ชอบความเป็นระเบียบ เข้าใจผู้อื่น มีความประณีต มีความยุติธรรมมีสติปัญญาไหวพริบดี รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เข้าใจในตัวผู้เรียน สามารถแยกแยะความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้ ใช้โสตทัศนูปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ รู้จักกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ รู้จักสอนให้ผู้เรียนประเมินผลตนเองเพื่อการพัฒนาการด้านความคิด อารมณ์ และการแสดงออก

อุบล คู่อัจฉินดา (2532) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูศิลปศึกษาว่า ควรมีพื้นฐานทางด้านวิชาศิลปะอย่างดี มีความชำนาญในวิชาศิลปะ รวมทั้งมีความรู้ในวิธีการ เทคนิคการสอน

มีประสบการณ์ในการทำงาน มีสถานภาพทางสังคมที่ดี มีความรักในผู้เรียนและรักในการสอนศิลปะ

Lowenfeld (1977) กล่าวถึงลักษณะครูศิลปะในระดับมัธยมว่า เป็นผู้ที่มีความสำคัญมาก เพราะธรรมชาติของวิชาศิลปะ มีลักษณะดึงดูดความสนใจของเด็กอยู่แล้ว ครูศิลปะควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดความชื่นชอบ เพราะมีโอกาสดึงดูดผู้เรียน สร้างความไว้วางใจ ยอมรับในผู้เรียนเท่าๆกับการยอมรับตนเอง สร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสอนและแนะนำได้ดี ไม่ตัดสินผลงานแค่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเข้าใจแนวความคิดของนักเรียนในการสร้างผลงานเป็นสำคัญด้วย

ดังนั้น ในการสอนศิลปะศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ครูจึงควรใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นการฝึกฟัง ฝึกพูด การใช้ภาษามือ การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ การใช้ท่าแนะคำพูดหรือจะใช้ระบบรวม เพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทุกด้าน รวมถึงการใช้โสตทัศนูปกรณ์ชนิดต่างๆ ประกอบการสอน การคัดเลือกเนื้อหา การกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและรักในวิชาศิลปะศึกษา และสามารถปฏิบัติงานได้ ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

ศิลปะกับเด็กพิเศษ

ศิลปะเป็นทางหนึ่งที่สามารถทำให้เข้าถึงปัญหาของเด็กที่มีปัญหาบางประการ เด็กเหล่านี้ชอบทำกิจกรรมศิลปะโดยพื้นฐาน เพราะเขารู้สึกว่าไม่มีความกดดันในการได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีปัญหาในการเรียน การอ่านหรือมีปัญหาในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เด็กเหล่านี้จะสามารถผ่อนคลายได้ด้วยการทำกิจกรรมทางศิลปะ การเรียนศิลปะทำให้เด็กรู้สึกมีความพร้อม และมีพฤติกรรมที่คงามขึ้นจากการที่ได้ทำงานสร้างสรรค์ ทางศิลปะที่เต็มไปด้วยความรู้สึก แนวคิดเบื้องต้นและหลักการทำกิจกรรมทางศิลปะ คือการกำหนดให้ร่างกายและจิตใจเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับสภาพแวดล้อม ในวิถีทางนี้ เด็กๆ จะใช้ความรู้สึกทั้งหมดในการสื่อสารระหว่างตัวของเขากับโลกภายนอก (Sondra B. Gair, 1977)

ในการศึกษาบทบาทของกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ พบว่ามีความสำคัญคือสามารถเป็นการวินิจฉัยและนำมาใช้ในการบำบัดได้ สามารถถือได้ว่าศิลปะคือเครื่องมืออย่างหนึ่งในการวิเคราะห์ และช่วยปรับพฤติกรรมทางสังคมของผู้มีปัญหาทางอารมณ์ อีกทั้งยังช่วยในการบำบัดทั้งร่างกายและจิตใจ ในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษแตกต่างกันออกไป ศิลปะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางอารมณ์ สังคม จิตใจ สิ่งหนึ่งที่ควรตระหนักถึงคือศิลปะจะช่วยให้เด็ก

ค้นพบตัวเอง ซึ่งเป็นข้อดีของศิลปะ ที่ครูควรจะใช้ให้เกิดประโยชน์กับเด็กพิเศษที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

ศิลปะกับเด็กตาบอด

อันดับแรกที่ครูควรทราบคือ เด็กที่มีปัญหาในการมองเห็นจะแบ่งได้ 3 ระดับคือมองเห็นแสงบ้างเล็กน้อย มองเห็นแสงบ้างบางส่วน และตาบอดคือไม่เห็นแสงเลย ครูศิลปะจะเป็น ผู้เลือกสื่อและวิธีการสอน ที่จะใช้ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีปัญหาในการมองเห็นในระดับที่ต่างกัน

เด็กที่มองเห็นแสงบ้างเล็กน้อย อาจจะไม่สามารถวาดภาพระบายสี โดยให้คำนำหน้าหรือแสง - เงา ของวัตถุต่างๆ ได้ชัดเจนถูกต้องเท่ากับเด็กปกติ แต่ครูสามารถช่วยได้โดยให้เด็กได้สังเกตวัตถุ - สิ่งของอย่างใกล้ชิด หรือวาดรูปที่มีขนาดใหญ่ ใช้สีสดใสตามความชอบ ส่วนเด็กที่มองเห็นแสงบ้างบางส่วน จะใช้หลักของความรู้สึกรวมจากการสัมผัส โดยอาจใช้หุ่นจำลอง งานแกะสลักหรือทำกิจกรรมที่เป็นงานศิลปะทางด้าน 3 มิติใช้วัสดุที่มีพื้นผิวสัมผัสต่างกัน แต่ขนาดและสัดส่วนมีความสัมพันธ์กันให้เด็กได้สัมผัส เด็กจะมีปฏิริยาโต้ตอบจากการได้สัมผัส ซึ่งจะต่างจากการวาดภาพระบายสี ที่เด็กอาจจะไม่ทราบว่าใช้สีอะไร รวมถึงสัดส่วนรายละเอียดของงานศิลปะที่จะทำ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่างานศิลปะทางด้าน 3 มิติเป็นสิ่งที่เด็กที่มีปัญหาในการมองเห็นสามารถที่จะทำได้ อีกทั้งการสัมผัสในสิ่งที่เคลื่อนไหวได้จะเป็นการพัฒนาเด็กในแง่บวก ควรที่ครูผู้สอนจะต้องเน้นประสบการณ์การสัมผัสภายนอก (tactile) และสัมผัสภายใน (kinesthetic)

ศิลปะกับเด็กปัญญาอ่อน

เด็กปัญญาอ่อน จะสามารถทำงานศิลปะได้กับสิ่งที่คล้ายของจริง หรือจะใช้หุ่นจำลองก็ได้ แต่ควรกระทำผ่านสื่อหรือวัสดุสิ่งของต่างๆ เช่น การทำงานศิลปะ 3 มิติ จากไม้หรือดิน การถักทอแบบง่ายๆ งานเครื่องหนัง การทำของเล่นแบบง่ายๆ เป็นต้น (Italo L. De Francesco , 1958)

A. E. Shectman และคณะ (อ้างถึงใน วิรุณ ตั้งเจริญ , 2536) ได้เสนอข้อคิดเห็นทางด้านศิลปะสำหรับเด็กพิการทางสมอง พอสรุปได้ดังนี้

1. ศิลปะสำหรับเด็กพิการทางสมอง ควรมีลักษณะบูรณาการไว้ในโปรแกรมการศึกษาทั้งหมด
2. กิจกรรมศิลปะควรจะเป็นรูปธรรม มีการกระทำซ้ำๆ สอนแล้วสอนอีกด้วยความคิดรวบยอดทางศิลปะไม่มากนัก

3. บทเรียนควรจะสร้างแรงกระตุ้น ด้วยความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรม (concrete concepts) โดยการเข้าไปสู่ ความคิดรวบยอดด้วยความรู้สึสัมผัส (tactile and sensory approaches)
4. การจัดระบบการปฏิบัติงาน การใช้และดูแลเครื่องมือ วัสดุ - อุปกรณ์ จำเป็นต้องชี้เน้นให้ชัดเจน
5. ควรจะต้องเริ่มสอนพื้นฐานทางศิลปะไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบหรือหลักการก่อนที่จะให้แสดงออก
6. กิจกรรมควรจะมีพัฒนาการต่อเนื่อง และความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาเป็นประการสำคัญ
7. บทเรียนหรือกิจกรรมควรมีลักษณะช่วยสร้างความมั่นใจ (self - confidence) แล้วพัฒนาภาพพจน์อัตตา (ego image) ของเขา
8. ศิลปะควรจะเป็นพาหนะที่ช่วยการเรียนรู้สำหรับตนเอง เรียนรู้สิ่งแวดล้อม และพัฒนาทัศนคติของตน

ศิลปะกับเด็กหูหนวก

ในเด็กหูหนวก ศิลปะหัตถกรรมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อารมณ์ที่เคร่งเครียดจากความต้องการที่ต่างกันของเด็ก จะสามารถตอบสนองได้โดยการสร้างสรรค์งานศิลปะ แต่ปัญหาของการสอนศิลปะคือการสื่อสาร ที่นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนที่คุ้นเคยกับปัญหาทางอารมณ์ของเด็ก (Italo L. De Francesco , 1958)

Betty Copeland (1984) ได้เขียนบทความพอสรุปได้ว่า หลักสูตรศิลปะศึกษาของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน จะไม่แตกต่างจากเด็กปกติเพราะทักษะต่างๆ เช่น การควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และการมองของเด็กกลุ่มนี้ เหมือนเด็กปกติทั่วไป ครูศิลปะควรสอนโดยเน้นการมอง ประสบการณ์ทางด้านประสาทสัมผัส สอนโดยวิธีการสาธิต พร้อมทั้งมีภาพประกอบหรือมีผลงานเป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็น

Pan Yuan-shih (1984) ได้เขียนบทความพอสรุปได้ว่า ในการเรียนศิลปะหัตถกรรมเด็กบกพร่องทางการได้ยิน จะได้รับการศึกษาเหมือนเด็กปกติ เพียงแต่การถ่ายทอดสิ่งที่น่าสนใจเป็นสิ่งที่เด็กบกพร่องทางการได้ยิน กระทำผ่านภาษาพูดได้ยากลำบาก หรือไม่อาจ ถ่ายทอดสิ่งที่คิดในจิตใจได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน ดังนั้น การเรียนศิลปะหัตถกรรม จึงก่อให้เกิดผลดีในการที่เด็ก บกพร่องทางการได้ยิน จะได้ถ่ายทอดตัวตนของเขาผ่านการทำงานศิลปะทำให้เด็กได้สร้างความมั่นใจ และความเคารพที่มีต่อตนเองเพิ่มขึ้น ได้ถ่ายทอดความรู้สึกภายใน อีกทั้งสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ด้วยงานศิลปะ

Philip James และ Carol James (1980) เขียนบทความสรุปได้ว่า โลกของศิลปะสามารถเป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าในกา.เรียนวิชาต่างๆ ในโรงเรียน ประสบการณ์ในการชื่นชมงานศิลปะ เป็นสิ่งที่เด็ก บกพร่องทางการได้ยินสามารถแสดงออกได้ ผลงานของศิลปินมีส่วนกระตุ้นกิจกรรมทางศิลปะของเด็ก ศิลปะมีความหมายต่อการเรียนและการถ่ายทอด ให้เด็กได้พัฒนาการวาดภาพ ระบายสี การปั้น หรือสัมพันธ์กับวิชาอื่น หุ่นมือที่เด็กสร้างสรรค์ขึ้นสามารถให้เด็กนำมาใช้กับศิลปะโดยให้เด็กได้พูดถึงลักษณะเฉพาะคน ในชั้นเรียนศิลปะ ประสบการณ์การรับรู้ความรู้สึกต่างๆ ควรเตรียมโดยผ่านเครื่องมือต่างๆ กัน เช่น ระบายสีด้วยนิ้วมือ หรือใช้ กาว ดิน ไม้ ลวด กระดาษที่มีพื้นผิวต่างกัน หรือตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กผสมสี 2 สีแล้วกลายเป็นสีใหม่ ครูควรจะแนะนำเพราะเป็นประสบการณ์ที่สามารถส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักตัดสินใจ และมั่นใจต่อความคิดของตน

พอสรุปได้ว่า ศิลปะมีความเหมาะสมกับไม่ว่าจะเป็นเด็กพิเศษใดๆ หรือโดยเฉพาะ กับเด็กบกพร่องทางการได้ยินเป็นอย่างมาก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีในทุกๆ ด้าน มีพัฒนาการทางการรับรู้และการเรียนรู้ดีขึ้น เด็กมีวิธีที่จะสื่อสารความคิด ความรู้สึกกับบุคคล อื่นได้ทางงานศิลปะ โดยครูจะเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ไม่ว่า ครูจะใช้เทคนิคการสอนอย่างไรก็ตาม เช่น การพูด การใช้ภาษามือ การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ การอ่านริมฝีปาก ทำเนาะคำพูด หรือหลายวิธีรวมกัน รวมถึงสื่อที่ใช้ประกอบการสอนก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้เด็กบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจในการเรียนศิลปะได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องศิลปศึกษาสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน มีจำนวนค่อนข้างน้อย ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพและปัญหาการสอนวิชาศิลปศึกษาของครูศิลปะในโรงเรียน โสตศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่พบว่ามีผู้วิจัยหรือหน่วยงานใดทำการศึกษามาก่อน งานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529) ทำการวิจัยการศึกษาสถานภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยที่อยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ระหว่างปี 2526 – 2527 โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนสูงในการทดสอบข้ออ่านภาพซึ่งวัดความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ แต่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับเด็กปกติ

และต่ำกว่าเมื่อวัดความถนัดด้านการใช้ภาษา สรุปคือ ผลการประเมินความถนัดทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่มีความถนัดด้านมิติสัมพันธ์รองลงมา คือความสามารถด้านคำนวณเลข การใช้เหตุผลและการใช้ภาษา ในความถนัดทางการเรียนโดยจำแนกเพศพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติในทุกวิชา

จิระศักดิ์ ส่งแสงขจร (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบภาพวาดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กปกติ ในชั้นสาธิตการศึกษาพิเศษอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบภาพวาดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กปกติ ที่ระดับอายุและเพศเดียวกัน ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนอนุบาลศึกษา ในสาธิตการศึกษาพิเศษอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต ซึ่งประกอบด้วยเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 4-6 ปี มีระดับการสูญเสียการได้ยินระหว่าง 55-110 เดซิเบล จำนวน 30 คน และเด็กที่มีสภาพการฟังเป็นปกติ อายุระหว่าง 4-6 ปี จำนวน 45 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพกูดอินฟ-แฮร์ริส จากประชากรทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางการวาดภาพ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กปกติไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่า ความสามารถทางศิลปะ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินบางคนมีการแสดงออกในด้านรายละเอียดมากกว่า เช่น การวาดกระดูก เข็มขัด เชือกผูกรองเท้า และมักจะมีการ์เครื่องช่วยฟังในภาพ

ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ และความสามารถทางเหตุผลเชิงนามธรรม ระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กับนักเรียนปกติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กับนักเรียนปกติในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร และโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ จำนวน 109 คน นักเรียนปกติโรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 654 คน ซึ่งนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความไว ในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ของชาฮัน และแบบทดสอบความสามารถทางเหตุผลเชิงนามธรรม เบนเนทท์, ซีซอร์, และ เวสแมน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยการ

ทดสอบค่า Z ZZ-Test) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนจากแบบทดสอบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กับนักเรียนปกติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันและคะแนนจากแบบทดสอบ ความสามารถทางเหตุผลเชิงนามธรรมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กับนักเรียนปกติในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิรัช กล้าหาญ (2529) ทำการวิจัยเรื่องการทดลองใช้ไมโครคอมพิวเตอร์สอนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอน 2 วิธีคือ วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์กับวิธีสอนเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน รวม 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ กลุ่มควบคุมจะได้รับการสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล ในการสอนเป็นรายบุคคลนั้น ใช้ระบบรวมในการสื่อสารกับนักเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับการสอน 5 คาบ วันละคาบๆ ละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่า จำนวนนักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังการทดลองของทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สนทนา เกิดอรุณ (2523) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการทดลองคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับบทเรียนโปรแกรม โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทน ในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่เรียนโดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และบทเรียนโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มทดลอง 1 เรียนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทางคำศัพท์ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรม มีความคงทนในการจำคำศัพท์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พาสินี สำราญเวทย์ (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนตาบอดในระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนสมรรถภาพของครูสอนภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนตาบอด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรที่ใช้ กับ นักเรียนตาบอดนั้น ยึดตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้แตกต่างกันไปจากนักเรียนปกติเพียงเล็กน้อย ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีการใช้หนังสือเบรลล์และสื่อการสอนสำหรับคนตาบอดน้อยหรือน้อยที่สุดเกือบทุกประเภท ในด้านการวัดและประเมินผล ใช้การสอบข้อเขียนโดยใช้ข้อสอบเบรลล์มาก แต่มีการต่อเวลาในการสอบให้น้อยครั้ง ในด้านการสอนซ่อมเสริมและกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดน้อยหรือน้อยที่สุด ส่วนด้านการดำเนินการสอนนั้นครูสอนภาษาอังกฤษและนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีการเน้นทักษะฟัง - พูดมาก และใช้วิธีสอนแบบไวอากรณ - แปลเป็นส่วนใหญ่ ส่วนโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมนั้น ครูสอนภาษาอังกฤษและนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีการเน้นทักษะอ่าน - เขียนมาก และครูมีความเห็นว่าใช้วิธีสอนแบบสื่อสารมาก ในขณะที่นักเรียนเห็นว่าใช้วิธีสอนดังกล่าวน้อย ครูสอนภาษาอังกฤษมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถภาพในด้านทักษะการสอนภาษาอังกฤษ และการสอน นักเรียนตาบอดในระดับปานกลาง นักเรียนตาบอดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้คะแนนจากแบบทดสอบวิชาภาษาอังกฤษของหน่วยศึกษานิเทศและของกรมวิชาการ สูงกว่าเกณฑ์ปกติ แต่นักเรียนตาบอดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้คะแนนจากแบบทดสอบ วิชาภาษาอังกฤษของกรมวิชาการต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ นักเรียนตาบอด มีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยรวม และทัศนคดีย่อยด้านความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ การเห็นประโยชน์ และการต้องการเป็นเหมือนสมาชิกของเจ้าของภาษาเชิงนิมานในระดับต่ำ

อัมพร พันธุ์พานิชย์ (2536) ทำวิจัยเรื่องผลของการสอนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ที่มีต่อความสามารถในการออกแบบลายกระเบื้อง ของนักเรียนหูหนวก โรงเรียนเศรษฐเสถียร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ กลุ่มวิชาศิลปหัตถกรรม สาขางานดิน เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนการออกแบบลายกระเบื้องด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก และออกแบบด้วยวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนหูหนวกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายอาชีพ กลุ่มวิชาศิลปหัตถกรรม สาขางานดิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 12 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 6 คน กลุ่มควบคุม 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอน

เกณฑ์การประเมินผลซึ่งทดสอบค่าความเชื่อมั่นได้ที่ระดับ 0.01 โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิกสำเร็จรูป Dr. Halo Paint & Graph ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการออกแบบลายกระเบื้องของนักเรียนหูหนวก ที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก 50.00 อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับดีและร้อยละ 16.67 อยู่ในระดับปานกลาง และ ผลการสอนการออกแบบลายกระเบื้องระหว่างนักเรียนหูหนวกที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก กับนักเรียนที่ออกแบบด้วยวิธีปกติ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กิตติศักดิ์ อุบล (2528) ทำการวิจัยเรื่องความถนัดทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาที่พิการทางกาย โดยศึกษาเปรียบเทียบความถนัดทั่วไปทั้ง 9 ด้าน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 3 กลุ่ม และเปรียบเทียบกับความถนัดทั่วไปของนักเรียนปกติ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบความถนัดทั่วไปฉบับภาษาไทยของกรมวิชาการ ซึ่งใช้วัดความถนัดทั่วไป 9 ด้าน ได้แก่ เชาวน์ทั่วไป ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการคิดคำนวณ ความสามารถในการมองภาพมิติ การรับรู้รูปฟอร์ม การรับรู้ทางงานเสมือน ความสัมพันธ์กันของการเคลื่อนไหว ความคล่องแคล่วในการใช้นิ้ว และความคล่องแคล่วในการใช้มือ กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 283 คน เป็นนักเรียนร่างกายพิการ 43 คน หูตึง 94 คน หูหนวก 146 คน และนักเรียนปกติ 283 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีร่างกายพิการ นักเรียนหูหนวก และนักเรียนหูตึง มีความถนัดทั่วไปต่ำกว่านักเรียนปกติ เมื่อแยกศึกษาแต่ละด้านพบว่า นักเรียนหูตึงมีความถนัดต่ำกว่านักเรียนปกติ ในด้านเชาวน์ทั่วไป ความสามารถทางภาษา และความสามารถทางการคิดคำนวณ แต่สูงกว่าในด้านความสามารถในการมองภาพมิติ การรับรู้รูปฟอร์ม ความคล่องแคล่วในการใช้นิ้ว และความคล่องแคล่วในการใช้มือ

งานวิจัยต่างประเทศ

Rose and Waldron (1984) ให้ทำการศึกษาสำรวจการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการส่งแบบสอบถามการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ ไปตามสถานศึกษา ที่ให้บริการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสหรัฐอเมริกา จำนวน 342 แห่ง จาก 50 รัฐ จากข้อมูลที่ส่งกลับมา ร้อยละ 80 ปรากฏว่า ร้อยละ 51 ได้ใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Johnson (1986) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเปรียบเทียบกับ การสอนจากครูโดยตรง ในด้านความเข้าใจโมทัศน์เชิงนามธรรม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการทดลองใช้การสอน 2 วิธี คือ การสอนจากครู

โดยตรง และการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ในการสร้างความเข้าใจ มโนทัศน์เชิงนามธรรม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คน จาก 4 โรงเรียน ในรัฐอิลลินอยส์ แบ่งเด็กหุนวอกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งใช้ครูสอนโดยตรง อีกกลุ่มใช้คอมพิวเตอร์ช่วยซึ่งเป็นโปรแกรม “Geometry with Logo” เพื่อต้องการวัดผลของการสอน 2 วิธี เกี่ยวกับความคิดความเข้าใจของเด็กหุนวอก ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีข้อแตกต่างที่เด่นชัดโดยทั่วไป ระหว่างการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ และการสอนจากครูโดยตรง

Paul Lloyd (1988) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอบถามถึงมูลเหตุการเลือกศึกษาด้าน ความงามของนักศึกษาศิลปะซึ่งเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และผลที่ แสดงออกทางด้านความงามทางศิลปะ วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) และใช้การสอบถามโดยตรงกับศิลปินที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบกับการบันทึกภาพ โดยวิดีโอ และการสังเกตจากข้อมูลเฉพาะบุคคล โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาสังเกตระหว่างเดือน สิงหาคม ค.ศ. 1986 ผลการวิจัยพบว่าศิลปินที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะใช้ชีวิตประจำวัน และ การทำงานในสังคมที่มีความแตกต่างกันสองด้านคือ สังคมของคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และสังคมของคนปกติที่ได้ยินเสีย แต่การทำงานศิลปะของคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น จำเป็นต้องเลือกจากการสื่อสารในสังคมได้เพียงด้านเดียว

Lubin, (1979) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางทางการได้ยิน ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา โดยใช้เครื่องมือ The London Trestle Tree เป็น เครื่องมือควบคุมการทดสอบ เพื่อทำการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบกับการวัดการแสดงออกกับการ เคลื่อนไหวโดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ (The Torrance Test of Thinking Creativity) และการวัดความคล่องแคล่วกับความคิดริเริ่ม โดยใช้แบบทดสอบระบบความคิด สร้างสรรค์ของลูบิน (The Lubin Motor Creativity Testing Protocol) ภายใต้การดำเนินการวิจัยและ ทดสอบรวม 20 วัน ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือ London Trestle Tree สามารถเห็นถึงความก้าวหน้า ทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่วัดระบบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ แต่กลุ่มที่ วัดระบบความคิดสร้างสรรค์ของลูบินไม่เห็นถึงความก้าวหน้าทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Sonnenstrahl (1987) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความนิยมทาง การเรียนทัศนศิลป์ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 โดยได้ทำการศึกษาทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จำนวนทั้งหมด 325 คน ด้วยแบบสอบถามความนิยมเชิงทัศนศิลป์และวรรณกรรม (Visual Arts and Literature Inquiry Profile) เพื่อสำรวจเปรียบเทียบความนิยมทางการเรียนทัศนศิลป์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่เรียนด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ 216 คน และนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ 109 คน ประกอบกับแบบสอบถามการตอบเชิงบรรยาย (Modes of Inquiry Discussion Descriptors) เพื่อสำรวจเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษามีประสบการณ์การทำงานศิลปะ 160 คน และนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานศิลปะ 165 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลป์กับนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลป์มีความนิยมทางการเรียนทัศนศิลป์ และวรรณกรรมไม่แตกต่างกัน นักศึกษามีประสบการณ์การทำงานศิลปะและนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานศิลปะ มีคะแนนของคำตอบไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานศิลปะสามารถตอบเชิงบรรยายได้ชัดเจน และคิดว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายที่มีประสบการณ์การทำงานศิลปะ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานศิลปะมีความตั้งใจในการคิดและตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบงานกิจกรรมในเชิงสังคม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานศิลปะจะตอบคำถามในเชิงปรัชญาและเหตุผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เด็กบกพร่องฯ มีความสามารถและมีการแสดงออกทางศิลปะได้เป็นอย่างดี แต่อาจมีข้อจำกัด ถ้าต้องใช้ความสามารถอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา เนื่องจากการสูญเสียการได้ยิน แต่ศิลปะจะเป็นวิธีที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกด้าน ทั้งด้านอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งสามารถถ่ายทอดจินตนาการผ่านผลงานศิลปะ โดยไม่มีเรื่องของภาษามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจ ที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อจักได้พบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต